

VOL. 2.

చెన్న పట్టణము 1915 సం॥ జూలై నెల 20 వ తేది మంగళవారము

No 95

సంపుటము. ౨

రాక్షసనామ సంవత్సర ఆషాఢ మాస శుద్ధ అష్టమి.

సంచిక ౯౫

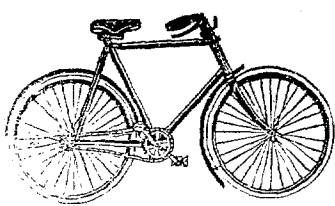
ప్రశస్తమైన కలప వచ్చియున్నది

వలయువానికి యిదియే మంచితరుణము.
తక్కువధరలను కొద్దికాలము మాత్రమే
విక్రయించబడును.

మానవజాతి ఇప్పుడే బర్మాదేశమునుండి నాణ్యమైన
శేతుకలప, పింగదేజాతికలప మరియు ఎంగ్ అనుపేరుగల యెర్ర
కర్ర మొదలుగాగలిగి ఆనేకనైజులువారిగా, అనగా పలకలు
రఫ్తుకుర్రలు, వానములు, డాబా కమ్ములున్న, కిటికీలు
ద్వారములు మొదలగువానికి వుపయోగించు కమ్ములున్న,
స్థంభముల దూలములు, తనాబీలకు వుపయోగించు పలకలును
బంగాళా వెంతును బిల్డ్ వెంతును గూడ నేయుటకు వుపయో
గించి రిఫ్తు బద్దలును విస్తారముగా కమ్ముటచేత స్థలము ఖాళి
చేయుటకు గాను కొద్దిరోజులుమాత్రము చవుకగా విక్రయించు
చున్నాము. ధరలు తెలియగోరువారు ఇట్లు వ్రాయవలెను.

ఆచంట ను బ్యా రాయుడుగారు.

కంట్రాక్టర్లు, కలపవర్తకులు, కాకినాడ.

బైసికల్లు అన్నిరకములు మానవద్ద చౌకగా
దొరకును. వాటి సామానులు:— ట్రైక్లు, ట్యూ
బులు, మొదలైనవన్నియు మావద్ద మిక్కిలి సరస
ము గనుక వెంటనే వ్రాయుడు. గ్రామోఫోనులు
కావలసినవారు మమ్ము విచారించుడు.

చెన్న పట్నం నుండి ఎప్పుడు ఏ వస్తువు కావలసి
నను మాకు వ్రాయుడు. వెంటనే పంపెదము.

మదరాస్ స్టోర్సు సప్లయింగ్ ఏజెన్సీ,
15 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

వరకాభివృద్ధికి నూతనమార్గము

మీరు వ్యాపారము చేయు వస్తువులును,
మీచే తయారు చేయబడిన నవీన రకపు సామాను
లును, నిర్మింపబడిన నూతన యంత్రములును,
ఆంధ్ర-గోకమన తెరింగింపవలె నన్నను, ఆంధ్ర
గృహములందు వాడుక జోనికిం దేవతలన్నను,
మీరుచేయు ప్రయత్నముల దోడ్పడుటకు ఆంధ్ర
ప్రతిక స్వస్థిధముగా నున్నది.

ఒక్క రోజునకు మాత్రమే.

ప్రకటన వ్యయము.

ఇంగ్లీషుబాషి టైపులో అచ్చుచేయించిన
విషయమునకు కాలములోని ఒక్కొక్క పంక్తికి
రూ 0-3-0 చొప్పునను, బ్లాకులు వగైరాలకు అం
గుళము 1కి రూ 1-0-0 చొప్పునను తీసికొనబడును.

పెద్దపెద్ద ప్రకటనలు దీర్ఘ కాలము ప్రకటింప
దలచినవారు మా ప్రత్యేకపు ప్రకటన వ్యయ
ముల పట్టిక కొరకు వ్రాసిన బంపబడును.

ప్రకటన శాఖాధ్యక్షుడు.

యుద్ధ చరిత్రము.

సంవత్సరాది సంచిక! సంవత్సరాది సంచిక!!

ఆంధ్రప్రతికయొక్క ఆరవసంవత్సరాది సంచిక సిద్ధమయినది. ఆ సంచికయందు
విద్యానంతరులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ వైస్యసేవ, ప్రావీణతీతి జేశ
చరిత్ర, నవలలు, సంగతము, సంస్కరణము, హీనజాత్యుద్ధరణము, యోగనిద్ర, ధీరాధాన,
మహామృదు, ఈశ్వరమీమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును,
ఆంధ్రమహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడియుండుటయే కాక నిపుడు
లోకమునంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సముత మిక్కిలి విషయము
లతో ముడిపడినది:—

1. జర్మని, ఫ్రాన్సు, రుష్యా, ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల
చరిత్రములు పటములు; 2. శత్రుత్వకారణములు పరోక్షకారణములు; 3. యుద్ధ
వ్యూహములు, వానిపటములు; 4. భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము
వానిపటములు; 5. దుర్గగుల్మ నిర్మాణము వానిపటములు; 6. నానారాజ్యముల సైన్యముల
ఫిరంగుల పటములు; 7. రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8. యుద్ధ
ప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9. యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను
దెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణమాలం దపూర్వముగ
నుండగలదు. పెద్దయాకృతీయందు 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర
పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగుల
పటమున్ను చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	మెల	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ వసూలు చేయబడును.

యుద్ధచరిత్రసంచికను బడయగోరువా రిప్పటినుండియును (చందాదారులును కానివారును)
దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యాశాభంగము కలుగవచ్చును.

దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడినవి.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

తామర తైలము

మా తామర తైలము ఒక్కడెన్నాను
నాలుగు లగాలకు
కొని నాలుగైదు
సారులు రాచినయె
డల తామర నిర్మూ
లమగును. నయము
కాని యెడల మీ
నాల్గులగాలు తిరిగి
తీసికొన వచ్చును.

కస్తూరి

విషజ్వరంలకు, కలరాకు, సంచకి, బాలింతకు
రోగములకు, వాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు,
పుష్టికి కస్తూరి యవయోగమైన మందని సర్వత్ర
తెలిసియున్నది. కాని, కస్తూరి బంగారమున కన్న
ప్రియమగుటచేతను, నవరస సమయములందు
దొంగుట దుస్తము. మా డిపోయెంట్ల కస్తూరి
యంతిర పదార్థము లేవియును తేర్చబడవు. ఇంత
వరకు మా తామరనుండి కొనినవారల కీవిషము తెలి
యున్నది. కొనినవా రొకసారి పరీక్షించిన నెజుము
తెలియగలదు. అట్లుచేయుటవలన కలిక కస్తూరిని
కొని మోసపోరు. తులం 1-కి రూ. 30-0-0.

అమృతాంజనం డిపో 6, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

తెలుసునింగు పాఠశాలలోను మోడలు పాఠశాలలోను కూడ విద్యార్థుల సంఖ్య యభివృద్ధియగుట తృప్తికరము. వివిధ మండలములనాడి వచ్చి శిక్షాక్రమము నేర్చుకొనుచున్న యా పాఠ్యముల సంఖ్య యీ సంవత్సరము ౧౮౦. అందులో నీనియరు కోల్స్ వారు ౧౦౦ మంది, జూనియరు కోల్స్ వారు ౮౦ మంది. వారిలో నాంధ్ర మండలముల వారి మాత్రము ప్రత్యేక పరిచయము నెడల, నీనియరు కోల్స్ వారు ౨౦ మంది, జూనియరు కోల్స్ వారు ౧౦ మంది మాత్రమే కలరు. 9 తెలంగాణ జిల్లాలనుండి వచ్చిన యాపాఠ్యముల సంఖ్యకంటె, ఒక్క తంజావూరు జిల్లానుండి వచ్చిన యాపాఠ్యముల సంఖ్య సగితరముగ వున్నది. వారిలో 23 మంది, నీనియరు కోల్స్ వారును, 5 మంది జూనియరు కోల్స్ వారును కలరు. తంజావూరు జిల్లా తరువాత, ఈకళాశాలవలన లాభమును ప్రత్యేకించి తక్కిన యన్ని జిల్లాలకంటెను పాఠ్యగ్రహణిని తిరుచు వచ్చి జిల్లా దానికి సంబంధించిన యాపాఠ్యములు నీనియరు కోల్స్ లో 10 మందియు జూనియరు కోల్స్ లో 6 మందియు కలరు. తెలంగాణ జిల్లాలలో నే జిల్లానుండియు 7 మంది కంటె నెక్కువమంది యాపాఠ్యములు లేరు. కోయంబత్తూరు మలబారు తిరునల్వేలి జిల్లానుండి కూడ సంతకంపై 50 క సంఖ్య గల యాపాఠ్యములే వచ్చియున్నాడు. ఇంక యిటువంటివి ప్రత్యేకించి తెలంగాణ జిల్లాలనుండి వచ్చినవారి సంఖ్యని పరిశీలించును. అంత పురుషుల చిత్తూరు జిల్లాలనుండి యెవరును లేకుండుట ప్రధాన విషయము కడప కర్నూలు బళ్లారి జిల్లాలనుండి యొక్కొకరు మాత్రమే వచ్చియుండుట తిరువాతగమనింపఁదగినది. ఈమాడు జిల్లాల వారును జూనియరు తరగతి వారే యగుటచేత ఈ జిల్లాలనుండి వచ్చుట యాయేడే యారంభమైనదనియు, ఇంత పూర్వము వచ్చుటయే లేదనియు నూహింపఁదగి యున్నది. సంఖ్యాధికక్షమను బట్టి సంతసింపఁదగినదే కాని నెల్లూరు జిల్లా కూడ నిట్టి యవస్థలో నున్నట్లే తోచుచున్నది. అజ్జిమలపాఠ్యములు నీనియరు తరగతిలో ౧౮ మంది, జూనియరు తరగతిలో ౬ మంది కలరు. గుంటూరు జిల్లానుండి వచ్చినవారిలో ౨౫ నీనియరు కోల్స్ లోను ౧౫ జూనియరు కోల్స్ లోను గలరు. గరభాము విశాఖజిల్లాలము గోదావరి జిల్లాలనుండి వచ్చిన యాపాఠ్యములలో జూనియరు కోల్స్ లో నెవరును లేకపోవుట, అనగా నీ సంవత్సర మెవరును లేవుట ప్రత్యేకించి గమనింపఁ దగిన విషయము. ఈ నీనియరు కోల్స్ వారిలో గంజాముజిల్లా వారు ౧౮, విశాఖ జిల్లాలము జిల్లావారు ౮, గోదావరిజిల్లావారు ౭, కృష్ణా జిల్లా వారు ౮, ఇదికంటె వ్యయపడిన మూలధనము ఇంత కంటె జరగుచున్నది ౨౦, ౨౦౦ ల కట్టడముల యభివృద్ధి కుదరలేనట్లు కంటె, ప్రతి సంవత్సరము నిండు సంవత్సరము ౧,౦౦,౦౦౦ రూప్యముల వ్యయముతో రెండువరులను యాకళాశాలవలన లాభము నాంధ్రులంత తృప్తికరముగా మాత్రమే యనుభవించగలుగుట మిగుల కోసయము. ఇందువలననే విద్యాశాఖకుండలి యున్న తోడ్కొగలలలో నాంధ్రమండలములలో పైత మాంధ్రులు కానరాకుండుట తటస్థించినవని యెన్నఁదగి యున్నది. ఈ కారణముల వలన కారణ భూతములుగఁగూడఁగానియించున్నవి. కారణమేదిగనుక వ్యయముపూర్తిపము. ఈమహోపయోగమును వా రెంతకంటె బాధ్యులలో ప్రజలెంతకంటె బాధ్యులలో, ప్రజలలో నాంధ్రులెంతకంటె బాధ్యులలో తమిళులెంతకంటె బాధ్యులలో కల్గించుట సులభసాధ్యము కాదు. కాని యేతల్లాపకారణమును వెంటనే పరిశీలించి కనుగొని ప్రతీకారముగావించుట ప్రతియాంధ్రునకును నిష్పక్షపాత బుద్ధిగల ప్రతి విద్యాశాఖాధికారికిని ప్రభుత్వమువారికిని కూడ గత్యంతరకరమని మాయాశయము. అతిదురతితక్కిన జిల్లాలనుండి యాపాఠ్యములు రాకుండుట కొక ప్రమేయ కారణముగా నూహింపఁదగి యున్నను, అత్యంతలాభము అందుచున్న జిల్లాలకంటె మైదాపేట కెక్కువసంఖ్యమందున్న గుంటూరు నెల్లూరు చిత్తూరు కడపజిల్లాలనుండి యంత తక్కువమంది వచ్చుట కది కారణముగా నేరదు. కారణమేమిదనను, రాజమహేంద్రవరమునందలి యాపాఠ్యముల కళాశాలను సత్వరముగ పునరుద్ధరించి, దత్తమండలముల కట్టి కళాశాలనుగూడ నొకదానిని స్థాపించినచో, నేతల్లాపకారణమునకు మార్గమేర్పడఁగలదు. కాని యధమపక్ష మాయాప్రాముఖ్యములకు వలయునంతమంది యాపాఠ్యముల సాయజిల్లాల విద్యాశాఖాధికారులు తెలుసునింగునకు పంప బూనుకొన్న పంపిణీ మాత్రమే యీ గొప్పహోపయోగము నానందమున తొలపఁబడఁగలదు.

తీసుకొనుటకు రావలసి చెప్పెను. పాలను తీసుకొనుటకు ఎవరైన ఒకరు రావలసి కొండయ్యతాత చెప్పినట్లుగా నేను కొవ్వాయికి చెప్పితిని. ఆ ముసలివాడు మజ్జిగొట్టుకు పాలు దీసుకొనుటకు ఎవరైన ఒకరు రావలెనని చెప్పెను. నేను మరల రాజా రాణిగార్లవద్దకు వెళ్లితిని. రాజాగారికి ఘంట ఎంచుకుంటే తేలియబడితిని.

అతడు యిదివరకు తీసుకవచ్చిన పాత్రమైది కొత్త పాలు ఎంచుకు తీసుక రావలసి ప్రశ్న చేసెను. నేను, కొండయ్యతాత పాలు తెచ్చివాను వారికి ఎవరైన వెళ్లి తీసుకరావలసి జవాబిచ్చితిని. కొండయ్యతాత యెరిగిన పాలు తీసుకొని వెళ్లునన్నారని చెప్పటకు బదులుగా కొండయ్యతాత పాలు తెచ్చివారని చెప్పితిని. మునుపటిపాలు చెడిపోయి నది. కొత్తపాలు తీసుకరావలసి రాజాగారికి జవాబిచ్చితిని. మునుపటి పాలు ఎంచుకేత చెడిపోయినది రాజాగారు నన్నది గిరి. పాలను తీసుకరమ్మని అతడుచెప్పెను. అప్పుడు పద్మిని, రమణమ్మ ఆచ్చట వుండిరి. పాలను కాచేటప్పుడు నీలపురంగుడు దిరిగి వేరుకొని పోయినది. గిన్నెగూడ నల్లబడినది అని పద్మినిచెప్పెను. పద్మిని ఈ ప్రకారము చెప్పినతరువాత నేను వెళ్లి పాలను తీసుకవచ్చితిని. అప్పుడు అపాలు మునుపు జూచినవంటనే చలవరాయమేజ క్రిందనే వుండెను. పాలువుంచినది అపాలులోనే నేను పాలను తీసుకవచ్చి రాజాగారికి చూపితిని. నేను మునుపు జూచినవంటి లోనే అదివుండెను. ఎందుచేత పాలు ఇలామారిపోయినది? దీనిని ద్రస్యన వైద్యుని దగ్గరికి తీసుకొని వెళ్లునని రాజాగారు నాకు చెప్పెను. ఈపాలను ద్రస్యన వైద్యునికి చూపలె నని అతడు రాజికి చెప్పిరి. రాజాగారు పాలను బాగ్రతగా వుంచవలసి నదని నాకు చెప్పిరి. తరువాత నేను వాటిని మునుపటి చలవరాతి మేజక్రిందనే వుంచితిని. నేను మరల రాజాగారివద్దకు రాగా పాలను అక్కడెరిగిన కాచిదూస్తూవుండునని చెప్పినావా అని యడిగెను. నేను చెప్పలేదని జవాబిచ్చితిని. తరువాత రాజా గారు నన్ను పాలను తనవద్దకు తీసుకరమ్మని చెప్పిరి. నేను దానిని తీసుకొని వచ్చితిని. మూతను తెరిచి దానిని మరల చూడలేదు. ఆ గదిలో ఒక కిటికీలో దానిని వుంచితిని. పాలను అక్కడ వుంచినట్లుయితే అది కుజ్జవాండ్రుకు అందుతుంది అని రాజాగారు చెప్పిరి.

అందువలన రాజాగారు దానిని కిటికీలోనుండి తీసి అల మారులో వుంచిరి. నుమారు 2 1/2 ఘంటలకు రాజాగారు ఆ గదిని వదలెను. నేను అచ్చటనే వుంటిని. రాజాగారు వెళ్లిన తరువాత రాజాగారు అక్కడనేగాని పోలలోగాని వుండుట వాడుక. 4 ఘంటలకు పాలు ద్రస్యనవైద్యునివద్దకు పంప బడ్డనని నాకు దెలుసుకు. ఇందుమధి (వాదితరపున 2-వ సాక్షి) దానిని ద్రస్యనవైద్యునికి తీసుక వెళ్లెను

మార్తెరు.

గౌ. సర్. హెరాలడుప్రూ ఆర్డు
కె. సి. ఎన్. ఐ. కె. సి. వి. బి.

మార్తెరు. ౧౮-2-౧౯. 18౧2 తేదీ యదవము ౧౦ గంటలకు గౌ. సర్ ప్రూ ఆర్డుగారు నిడదవోలుకు విజయం చేసిరి. వారిని ఆహ్వానించుటకు జిల్లా కలెక్టరు టూరింగు గారును, మాజీంపేండింగు ఇంజనీరు హేలీగారును పడవల రేవువద్ద వేచియుండిరి. ప్రూ ఆర్డుగారితో గౌ. మోవర్ల రామచంద్రరావుగారుతోను వెళ్లిరి. వీరందరను, కర్నూలు ఎల్లిగుగారును, ఇంజనీరు వెడ్డెగారునుగూడ పడవలోమార్తెరుకుబడుట దేరిరి. రాత్రి ౧ గంటలకు మార్తెరుచేరుకొని, తెల్లవారితరువాత దగ్గర గ్రామములలోని మొక్కలను పరీక్షించుటకు మోటారుబండి మీద వెళ్లిరి. క్రితము కుడినీస గొప్పవర్షమువలన రోడ్డులన్ని యు చెమ్మగాను మున్నుతోను నుండుటవలన మోటారుబండి నడచుటకు అంతేమీలుగా లేకుండెను. అయినను, గౌ. ప్రూ ఆర్డుగారిని వారిపరిశోధకులను ఆహ్వానించుటకు రోడ్డునకు నిరుప్రక్కల నుంచబడిన జండాలు, ఆర్. చీజున, చక్కని నీలివస్త్రములతో, రంజిల్లుచుండెను. రయితులందరును ఒక్క ముడిగ గ్రామ పారిశుధ్యమును అభివృద్ధిచేయుటకు 4 1/2 ఆంగుళముల వైరునొసగుటకును కోరి, ఈపశ్చిమదెల్లా వారం దరు రాజధక్తిగలవారియు జేతమాత వీరకుమారులు యుద్ధ రంగమున బోరుమన్నారనియు నివేదించిరి.

ప్రూ ఆర్డుగారి బృందము దారిలో కొంతకడి అలమూరు వద్ద నాగిరి అచ్చటి గొప్ప పురయతుల రస్కరించుకొని పి. నూర్యనారాయణరాజుగారు వీరిని ఆహ్వానించిరి. తరువాత వెనుమంట్రుకుబోయి కొంతసేపుఆగిరి. అచ్చటి

రైతులందరును వచ్చి తమకు భగ్గేశ్వరమూర్తీను చాల హాసీ కరముగా నున్నదనియు దానికొక గండికొట్టుట యుపకార మనియు చెప్పకొనిరి. మఱియు, వీరు తమగ్రామమును మిక్కిలి అనారోగ్యస్థితియందున్నవనియు, నివేతనస్థలములు బాగులే వనియు, నీటివసలి కొరవలనయు చెప్పగా, గౌ. ప్రూ ఆర్డు మొదలగువారు గ్రామమునుజూచుటకు డ్యోక్తివెళ్లిరి. రోడ్డు లన్నియు రేగితిమన్నుతోనడచుటకు అసాధ్యముగా నుండెను. ఎచ్చటచాచిననుమృత్యులకు పశువులకుగూడ నీటియాధరము అయినఒక్కచెరువుగూడ నామతో నిండియుండెను. ఇంతలో పంచమజాతివారుకొండలువచ్చి తమమాలపేటను వచ్చిజూచుటకు ప్రార్థించిరి. ప్రూ ఆర్డు మొదలగు వారందరును చూచు పేటలోనికి పోయి, ఆరాంపిలోను, వాననీటిలోను నడువకు నడువ లేక అచ్చటి గుడిసెలజూచిరి. ఒకదానివై నొకగుడిసె క్రిక్కిరిసియుండెను. దీనినినిటిజూచిన తరువాత వారుబయటదేరి ఈయూరు (మార్తెరు)ను వచ్చిరి.

ఈరోజు సాయంకాలము ౪ గంటలకు లావువడ్డకట్ట బడిన వెడ్డెమెండాలులో నొకసభజరిగెను. తలంపు భీమవరము, నర్సాపురముతాలూకా గ్రామములనుండి రయితులు చాల మందివచ్చిరి. రెండుతాలూకా రయితులపక్షమున అలమూరు కాపురములు పి. నూర్యనారాయణరాజు బి. పి. గారు మాట్లాడిరి. “ఈతాలూకాలో పల్లపుభూములకు ముందు నీరవదలుట యొక అచారముఅయియుండెడిది. అందువలన మెరకకు నీరు ఎక్కువరకు, పల్లెములో గింజపాకుకొని వేరునాటుకొనుచుండెడిది. అప్పుడు మెరకనీరువచ్చునరల పల్లెములలోనేనను మొక్కకు హానిలేకుండెడిది. ఈపద్ధతి చాల నుపకారముగా నుండును. కావున, పల్లపుభూములకు నీరవదలు తూములు మెరకవాని కంటె వెద్దవిగా నున్నయెడల, పల్లెములో మొక్కనాటుటకు ఎడము ఉండును.” ఇంతలో, గౌ. సర్ ప్రూ ఆర్డుగారు “మెరకకంటె పల్లపుతూములు వెద్దరయినయెడల పాలముల లో నీరు అమితముగ చేరుకొని, వైరునకు మోసము వచ్చునేమో?” యని అడిగిరి. అందునకు నూర్యనారాయణ రాజు జవాబు చెప్పెను నిట్లవి. “గింజ చల్లినతరువాత నీరు అవసరము లేక పోతే అప్పుడు తూమును మూసివేయవచ్చును. ప్రస్తుతము 4- ఆంగుళముల తూముతో తడినే నేల చాలా చిన్నదిగా నున్నది. అందుచేత మునుపటికంటె రయితుకు కూలి ఖర్చు ఎక్కువదగు చున్నది. వెద్ద వెద్ద పాలములుగలిగి అందుకుదగిన క మ త ము లు న్ను వారు కొద్దిగా తడిసిన నేలముల వైన వేరు వేరు ఆయకట్ల వధ్యనున్న పాలములలో లేమ కమతములతో పనిచేయుట కష్టమగు చున్నది. ఈ నీ, చిన్నరయితులమాట చూతమా అంటే, వారు అంతగానే యున్నారు. ఉన్న దొప్పెడు పాలములోను త్వరగా మొక్కను నాటుకొని, తరువాత కూలిపోక పోయి జీనవాధార మును గొనుటకు వీలులేకున్నది. ఇంతేగాక, ఈజిల్లాలోని తూము లెంతమాత్రము సరిగాలేవు. వానిని ఎప్పటికప్పుడు బాగుచేయుట లేదు. మఱియు, అయిదు సంవత్సరములకొక మారు రెండవ పంటనీటిని అప్పుడేనీ తూములను ఆరబెట్టుట మఖ్యకర్తకము తూములు బాగుగ ఆరవగాని వానిలోని నారు పూర్తిగ వచ్చిపోదు.” ఈసందర్భమున గౌ. ప్రూ ఆర్డు గారు ఈ సలహా చాల మంచిదనియు, అలాచరచేయుటకు గుర్తించితిమనియు చెప్పిరి. నూర్యనారాయణ మూర్తిగారు తిరిగి యిట్లు చెప్పిరి. “తూముల బాగుచేయుటయు వెంటనే యారంభింప వలసి యున్నది. అది యొకకూర్పు. ఇచ్చే కొని వంతు తన్నుమొద ఎప్పటి కప్పుడు చేసిన గౌ. ముపకారము జరగదు. ఈ విషయమున రయితులందరునుగూడ సహకారులయ్యెదరు. ఇంతకును 4 ఆంగుళముల తూములదీసివేసి వెద్దతూములను బెట్టవలసిన అవసరము వెద్దది. పూర్వమునుండెడి వెత్తనవారులకుగూడ మెరకపల్లెముల భేదము గమనించి, వారివారి వంతులప్రకారము లోలోపల నేతవో యేర్పాటులనుజేసి నీటివసలి పల్లపుభూములకు ప్రత్యేకముగ నిచ్చుచుండెడివారు. కావున, తూములపంత నన్న పాలములు వరదలవలన చెడిపోతుండునట్లు, ప్రత్యేకపు రేర్పాటులను జేయుట యత్యవశ్యకమై యున్నది.”

భీమవరము తాలూకాపక్షమున, కోపల్లి కాపురములు కె. నరసింహయ్యగారు ఇట్లు చెప్పిరి:— “నూర్యనారాయణ రాజుగారు చెప్పిన దంతయు మాతాలూకాకును వర్తియ చున్నది. మరియు మాతాలూకాకు ఒక వనరుకలదు. ఎర్ర కాలువ వరదలువలన వచ్చుచుండు కీడును అలాచింపవలసియు న్నుది. దీనికి సరియైన తూములను కట్టవలసియున్నది. నీటివసలి యేర్పాటు తెన్ని విధములమార్చినను, నీటిని వదలువాడు ఎవడో యొకతట్టునయూజుకొనుగా నేయుండును. అందుచేతవీరికా

కారోజు తూములమీద నీటితెవలు అంకను వారి కిచ్చివేసి వారు కొండ అందవలయును. ఇందుకు గ్రామములలోని యిద్దరు ముగ్గురు వెద్దరయితులును, గ్రామాధికారులును, నీటివేర్లు గాచుకుంటిని నీటితెవలును తరఫుచేయుచుండు విధము లుచేయవలసియున్నది.” ఈమధ్య, 4 ఆంగుళముల తూములను రయితుకొకడు అప్పుడు వచ్చి, ఆయ్యా! నీరువదలిపోయితిని. కావునకు వప్పజేప్పితిరా, ఆభూమియులులేని వాలోకొవ్వకొన గమపాలములను ముందు దున్నించుకొందుకు. ఎవరో నీరు తాళిల్లాకి గూడ నీటిని అధికారమిచ్చితిరా, మాకువకాదు. జరుగును” అని చెప్పకొనెను. సర్ ప్రూ ఆర్డుగారు, “ఇంత కాలువతూములకు ఎవరు తెలుసు?” అని ప్రశ్నించుచు ఎక్కికూట్టివు ఇంజనీరు నడచెను. వీరు “తూములలోను చెవులు నుడిచివేసి ఆగ్నేసవరద్ద నుండును. ఈతూముల తెరక వలయునపుడు, వానిని తెరచుటకు అధికపు ఖర్చు లను నలు ఓవర్సీకవద్దకు పంపబడును.” అని జవాబు చెప్పెను. తుద ను ఈ సభ దీ తనిఖీయేర్పాటు చేయవలయుననియు, అయకట్టును వారి పరిమితియును ఈయమట్టుదీ తనిఖీవారు తిరిగి పరీక్షించవలసియున్నదనియు నడిచింపగాను ముగియెడిరి.

నర్సాపురము తాలూకావారి పక్షమున పోనూరు కాపురములు బి. నుబ్బరాజుగారు మాట్లాడుచు, నూర్యనారాయణ రాజుగారును నరసింహయ్యగారును చెప్పినట్లు 4-ఆంగుళముల పంటకాలువ తూములను మార్చవలసివదని నొక్కచెప్పిరి.

ఈవారత అచ్చటనుండినవేరు వేరుయితులు తెనుకు ఉండిరి. కష్టముల తెలియజేసిరి. తూములలో అతుకులు సరిగాచుట జేయడములేదనియు, తూముల కై బాండులు చాలావడులు కొడ నీయు, తోటపంపులకు నీరు చాలావడులు జేదనియు చెప్పిరి. అప్పుడు సర్ ప్రూ ఆర్డుగారు ఇట్లు అందరికి జవాబు చెప్పిరి:—“మిమ్ములందరి సందర్శించుటకై నేనిచ్చేట్లుకు వచ్చి వాను. ఇంతమంది రయితులు ఇచట సమావేశమయినందునకు నేను చాలా సంతోషించుచున్నాను. కొత్త తూములను దొరతనమున వారిక యుద్దేశ్యముతో పట్టియున్నాము. ఉన్న నీటిని సాధ్యమైనంత దూరమునకు నీటి సాగుబడి జరి గించుట వారి మఖ్యోద్దేశ్యము. అన్ని పాలములకు సమాన ముగా అన్యాయము లేకుండ నీరిచ్చుట వారికి ధర్మము. కొండ కాలము క్రిందట చెమ్మదీ రేచిళ్ల జరిగియున్నది. వారి పూర్వ పాదములో నేలైన బొంబులుండిన యెడల అధికారులకు తెలియపరచిన యెడల, వారు దీనిని తప్పక నిర్దుష్టపాటుచేయు కావున మీరు నేమైన చెప్పకొనవలసిన దున్న నొడల మీ డివిజను ఆగ్నేసవతో చెప్పిన వానిని గుఱించి తగిన వాక్కులు చేయుటయు. తరువాత మీరుప్రత్యేకముగా చేరువెట్టి చెప్పిన కష్టములను గుఱించి, మీరును ఇతర రయితులకును సమాన కష్టములున్నవని దెలుసుకొనినారు. మీరందరును 4 ఆంగుళముల తూము చాలవరు చున్నారు. ఆంధ్రులందరినీ కారణములను గూడ గుర్తించి వారు, ఇందుకు నాకొక విరుగుడుతోచు చున్నది. చిన్న తూము నీటిచాలు కలలో నున్న యిద్దరు ముత్తురు రయితులు కలసి తమకు అతూము సరిపోదనియు, తమ అయకట్టుకట్టి తొక నొకవెద్దతూము దయచేయుటకును అధికారులను కోరికొడల, డిపార్టుమెంటువారు మీకోరిక నీర్వేర్చునీ తెలంచెదను. మీలోమీరు నీటిని నల్లపాటుచేసుకొనుట యుద్దేశ్యము. ఒకపంటకాలువకొండకున్న రయితులందరూ నీటిపంపులగా జేరి, వానినీటిని సమముగా పంపింకొనుట అంగీకరించి నో, ఆ కాలువమీది అధికారము ఆర్డు గారు చేయి నిచ్చినారు. ఈవేళ గౌ. సర్ ప్రూ ఆర్డుగారు ముగియించి, ముగ్గురూ సర్ ప్రూ ఆర్డుగారు చేసేయున్నారు. వారు పంచాయితీ నకు యేర్పాటులు మీతోకలసి చేయుదురు.” (ఇంతలో న రయితులేచి, తనతోటి వీరరయితులకు ఈయర్పాటులను స్వాగతము జరుగజేయ యనుభయమును తెలియచుచు గౌ. ప్రూ ఆర్డుగారు అట్టిమాదిరివారలు అందుకు రించిరి) “కాలువలలో మట్టినితీసివేయుట, కాలువల తిప్పుకొనుట, మొదలగు పూచీలన్నటిగూడ పం వారులొసంగవచ్చును. ఈపనులకువలయు ఖర్చులను మెంటువారే వెట్టుకొందురు. నీటితెవలును గ్రామములలో తనిఖీచేయుచుండవలయు నను సలహా ఆచరింపబడుటకు నేమి అభ్యంతరము తోచదుమో. తూముల వెండ్రె నుంచి సలహాగా కనుపడుచున్నది. తుదను, యిందుకు ఇచ్చట సమావేశమగుటకు ఇరవుక నీ చక్కకట్టని తెలు యను నిర్ణయించి నూర్యనారాయణరాజుగారికి నా యోగదం ధములు.” అని ప్రూ ఆర్డుగారు ముగించిరి. నూర్యనారాయణ రాజు, రయితులందరి పక్షములను తేల్చి, భాషకముండిన యామధ్యను రాష్ట్ర రాజ్యాంగసభకు విరచించి నట్లు విచ్చేసి యుండలేదనియు, ప్రయత్నింకొని గౌ. ప్రూ ఆర్డుగారు వెట్టు వచ్చినందుక తామందరు కృతజ్ఞులమియు. ప్రూ ఆర్డుగారి యాసందర్శనమును తామెప్పుడు సుగుణం గమనింతురనియు భావనచరయుట నుడిచిరి. ఈసమావేశము 2 గంటలకాలము వైగా అయ్యెను. అక్కర అనువరకు నూర్యన కాలువ 2 1/2 గంటలయ్యెను.

విశాఖరము విషయము.

[స్వకీయ విశేషము నియోజనము]

ఈ గ్రామము విశాఖరము దివ్యముగా పరిశీలించుటకు యిచ్చిన వాగ్దానము.

నేను విశాఖరము దివ్యము. ఈ సమాచారము జరిగినట్లుగా నాకు జ్ఞాపకమున్నది. అది మార్చి 19 వ తారీఖున శత్రు ప్రయత్నము దాడినట్లు నాకు జ్ఞాపకమున్నది. నేను నా ఆఫీసులో పనిచేయునపుడు ఒక పాలిస్మెన్తో అతడు నా దగ్గరకు వచ్చెను. అతడు దానిని నన్ను చూచునని అడిగెను. అట్లు నేను దానిని జూచితిని. గిన్నెలో పరిశీలనము చేయుచున్నాను. అతడు దానిని రాజుగారికి చూపుటకు నుత్తరమును అడిగెను. అతడు అక్కడికి దానిని దీసుకొచ్చెను. ఆయన నా దగ్గరకు మరలవచ్చి పాలను కుక్కవచ్చి పరిశీలించుటగా రాజుగారు జెప్పినట్లు నాకు జెప్పెను. దాడిలో ఆయన పరిశీలించునపుడు నేను నా ఆఫీసులో వుంటిని. ఆ దాడి వాణుడు ఆదరణములో నేను వున్నది. అతడు కుక్కవచ్చి నలుకొని వుండెను. నేను అక్కడికి వెళ్ళినపుడు కుక్క కండ్లు తెరిగి పడిపోవుచుండెను. అది ఒకటి రెండు మారులు ఆ విధముగా పడిపోవుచుండెను. అది కుక్కవచ్చిన పాలవల్ల గతి నిగదాయము అడిగితిని. అతడు అవునని చెప్పెను. కొన్ని నిమిషముల కాలము అక్కడ కాదుకొని యుంటిని.

నుమారు పావుంటు అయిన తరువాత ఒక పది వాడు వాడవలె వచ్చి కుక్కను ప్రాణము పోవుచున్నది చెప్పెను. తరువాత నేను ఆఫీసుకి మరలవెళ్ళి చూడగా కుక్క చచ్చి పడియుండెను. తిరిగి నేను ఆఫీసుకు వెళ్ళియుంటిని. దానిలో సుమారు పావుంటు కొన్ని గంటలు ముందు రాజుగారిని కలుసుకొంటిని. కుక్క చచ్చిపోయినది వాడంటే నా అతడు అడిగెను. నేను అవునని చెప్పితిని. అది వినినతడనే అతడు నిర్భయముగా నేను తన వాతావరణమును చూచి అతడు నున్నాను. నేను అతనిని వెంటబడించితిని. గాని రాజుగారు బయట కాదుకొని పడియుండవలసివచ్చెను. నేను అక్కడ నుండునపుడు వైద్యులైన నూర్మనారాయణరావు గారు, ధర్మరాజుగారు బయటికి వచ్చిరి.

ఒక పావుంటు అయిన తరువాత రాజుగారు బయటికి వచ్చిరి. అప్పుడు అతడు వైద్యునితో నావయ్యగా మాట్లాడెను. అయితే వారిద్దరును ఏ విషయమును గురించి మాట్లాడినా నేనెవరను. వైద్యుడు రాజుగారు కొన్ని నిమిషములు మాట్లాడుచుండి. మాట్లాడడము అయిపోయిన తరువాత అతడక్కడ నే నిలుచున్నానని నేను తెలుసుకొన్నాను. రాజుగారు వాడగ్గరకువచ్చెను. పావుంటును తేవో మాట్లాడుచుంటిని. నేను రాజుగారి దగ్గర మాట్లాడునపుడు వైద్యుడు కొన్ని గంటలు ముందులాగుండెను. నేను కుక్కను పోత్రావును పాలను బాగ్రతగా చూచుకొంటూ వుండెను.

దీని వైద్యునిని చెప్పితిని. నేను అతనికి పాలను బాగ్రతగా వెళ్ళిపోయితిని. నేను నీలమును నీలమును నుచ్చితిని. తరువాత నేను అతనికి వెళ్ళిపోతిని. మరునాడు నా యింటికి వచ్చి నుమారు 9 1/2 గంటలకు వైద్యునిని చూచితిని. చచ్చిన కుక్క నేనుచేసినది అతడు అడిగెను. నేను నున్నానని పరిశీలించి మూలముగా మృతకేవల పరిశీలించుచుండెను.

చెప్పితిని. తరువాత అతడు వెళ్ళిపోయెను. నేను 11-12 గంటల మధ్య ఆఫీసుకు వెళ్ళితిని. తరువాత అతడు నా ఆఫీసుకువచ్చెను. అతడొక గిన్నెను ఒక బుడ్డితోటి పాలను తీసుకొని వచ్చెను. (గిన్నెను చూడగా అతడేదో గిన్నెయని అనగా బట్టెను) అతడు గిన్నెను పాలబుడ్డిని నీలము నా దగ్గరకు తీసుకొనివచ్చెను. నేనప్పుడు కాకినాడకు వెళ్ళు సన్నాహములో నుంటిని. 11-12 గంటలకు ఈ మధ్యలో గిన్నెను పాలను నా దగ్గరకు తీసుకొనివచ్చి. గిన్నె ఒక చిన్న గుడ్డిలో కట్టబడి యుండవలయునని నీలముచేయబడియుండవలయు నేను అనుచున్నాను. వెనుక నేను తక్షణమే సహాయ దివాను గారికి చెప్పించుచుంటిని. ఒక గదిలో భద్రపరచవలసినది చెప్పితిని. తరువాత నేను ఎల్లరు దొరగారు దివానుకుకు వచ్చినపుడు మరల గిన్నెను జూచితిని. ఎల్లరుగారు వాటిని తీసుకెళ్ళుచు వెళ్ళుగా తెచ్చి చూపించి. సహాయ దివాను గారికి మరల బందోబస్తాన గదిలో భద్రపరచబడ్డది.

దివానుగారిని గ్రామపరిషత్తు చేయగా - ఆవిరకు గాకి చెప్పిన విషయము.

అప్పుడు నీలముచేసినా నాకు జ్ఞాపకములేదు. ఎల్లరు దొరగారు గిన్నెను కట్టియుండు మూలము విప్పినాలో లేక

నీలము తీసివేసినాలో నాకు జ్ఞాపకములేదు. దానికి తరువాత భద్రపరచవలసి సహాయ దివాను గారికి యిచ్చబడ్డది.

కొర్రువారికి చెప్పినవిషయము.

నేను రాజుగారికి కాకినాడకు వెళ్ళివుంటిని. నేను కాకినాడకు వుండయుండు ఒక సాయము రాజుగారికి సరియైన సారిని వెళ్ళియుంటిని. మొదటిసారి నుమారు 9 1/2 గంటలకు బయటపడి నుమారు 12 గంటలకు రాజుగారి దగ్గరకు వెళ్ళితిని. ఈ సందర్భమున ఎల్లరుగారికి ఫిర్యాదు చేయుటకు గాను నన్ను కాకినాడకు పంపిరి. కాకినాడకు వెళ్ళిన తరువాత దానిలో రాజుగారి స్నేహితులను కొంతమందిని కలిసికొంటిని. - దివానుచూచునపుడు నేనుగిరిరావుగారిని, వెంటకరత్నం నాయుడుగారిని. వారనన్ను కాకినాడకువచ్చిగా వచ్చిరావని యడిగిరి. విషయములకు ప్రయత్నములు చేసిన ద నిగురించి ఎల్లరు దొరగారికి ఫిర్యాదు చేయుటకు వచ్చితిని. చెప్పితిని.

వాది ర వ సాక్షి.

సహాయదివాను కె. వి. సుబ్బారావుగారు గ్రామము దొరగారు పరిశీలించుచున్న విషయములు :-

నేను విశాఖరము సహాయ దివాను. నేను విశాఖరము సంస్థానములో 8 1/2 సంవత్సరములుగా నున్నాను. కడచిన మార్చి 12 వ తారీఖు నాకు జ్ఞాపకమునకు వచ్చినది. రాజుగారింటిలో ఏదో కృత్యముగా నడచినదని జైల్లర్ కి వచ్చుచున్నది. తరువాత నేను ఇంటికి నుమారు 11 గంటలకు వెళ్ళి పిట్టల సాయంత్రము మరల కాకినాడ వెళ్ళితిని.

దివాను గారు నాచేతికి ఒక పాలబుడ్డిని ఒక వెండిగిన్నెను ఇచ్చిరి. అది మార్చి 18 వ తారీఖున 11-12 గంటల మధ్యమున నడిచెను. వానిని నాకు ఇచ్చినపుడు అది నీలము చేయబడి ఉండెను. (అతడు గిన్నెను గుర్తుపట్టెను) అగిన్నె ఒక గడ్డితో మూటకట్టబడియుండి యాదేవద్ద నీలముచేయబడి యుండెను. వానిని బందోబస్తాన గదిలో నుండుటకు నాచేతి కిచ్చబడ్డది. అట్లే బందోబస్తాన గదిలో వానిని ఉంచితిని. ఎల్లరు దొరగారు అచ్చటికి 8 గంటలకు వచ్చిరి. నేను వారిని చూచితిని. వాటిని తీసుకవచ్చి అతనికి చూపించుచు నన్నడిగిరి. అతడు వాటిని జూచినతరువాత మరల అది బందోబస్తాన గదిలో వుంచబడ్డది. బందోబస్తాన గదిలో వాటిని వుంచుటకు అది నీలముచేయబడ్డది. కుక్కకు నాకు చూచుటకు గాను గిన్నె కు వేసియుండు నీలము తీసివేయబడి మరల వారి యెదురుగా నే నీలము చేయబడ్డది. బుడ్డిమాత్రము తెరవబడలేదు. మరల అది బందోబస్తాన గదిలో వుంచబడ్డది. మరల మరునాడు రసపత్రికకునంద్రుల పంపుటకు అది మరల తీసుకవెళ్ళబడ్డది. నేను వాటిని బయటికి తీసుకొని వెళ్ళితిని. బుడ్డిని గిన్నె కు బందోబస్తాన గదియందు విశాఖరము రయల్ ప్రేమనుకు తీసుకవెళ్ళితిని. అక్కడ పోలీసు జిల్లా నూపరెంటు గారిని చూచితిని. సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరుగారు నాకు అక్కడ వుండిరి. (అతడు ఫ్లోర్ ఇన్ స్పెక్టరు గారి అనగా జెప్పెను) కొందరు సబు ఇన్ స్పెక్టర్లు నాకు అచ్చట వుండిరి. ప్రేమకొద్ద వాటిని పోలీసు నూపరెంటు గారికి చెప్పితిని. పశువ్యాధిపరీక్షకు నాకు కొన్ని బుడ్డితో అచ్చటికి వచ్చివుండెను. వాటిని ఒక బాజీకాయలకు వెట్టిలో భద్రపరచిరి. నేను బుడ్డిని గిన్నె కు జిల్లా నూపరెంటు గారి కద్ద మా పు న పు డు మొట్ట మొదట నా చేతికి వచ్చినపుడు యేనితిలో వున్నవో ఆనితిలోనే వుండినది. వాటిని భద్రపరచిన తరువాత ఆ వెట్టిను సబు ఇన్ స్పెక్టరుగారికి యిచ్చిరి. ఈ నీలముకు మోస్తరు యిచ్చుచు ఒక బాబు వ్రాసిరి. బుడ్డియున్న గిన్నెయు నీలముచేయబడి నీలముకు మోస్తరు బాబులో పంపబడ్డది. సబు ఇన్ స్పెక్టరు గారిని గజపతి నాయుడు గారిని నే నెలుగుచును

వాది ర వ సాక్షి.

చి. వెంటకరత్నం గారు పరిశీలించుచున్న విషయములు :-

నేను విశాఖరము సంస్థానపు దివానుగా 8 1/2 సంవత్సరములుగా పరిచారకగా వున్నాను. మొదటి ముద్దాయిని నాకు తెలుసును. నా యొక్క బాల్యదశముండి ఆమె దానిగా వుండెను. రెండవ ముద్దాయిని నూడ నాకు తెలుసును. నువారంట. యద్దపరిచారకులు వున్నారు. ఆమె వారికింద పనిచేయుచున్నది. ఆమె మొదటి ముద్దాయి అయిన కొవ్వాయి ఆమె వానియంటి వనించుచున్నది. రాజుగారి పిల్లలకుగాను

ఏర్పాటుచేసిన పాలు చెడిపోయినట్లుగా నాకు జ్ఞాపకము వచ్చుచున్నది. నేను 11 1/2-12 గంటల యావధ్యలో కొటకు వెళ్ళివుంటిని. నేను కొటకు వెళ్ళివుండునపుడు కొవ్వాయి, ఇందుముఖి (అప్రూవరు) రమణమ్మ, పుష్పగిరి మొదలగువారు అచ్చట వుండిరి. ఆ వేళప్పుడు రాజుగారు సాధారణముగా ఎచ్చటవుండునో అచ్చటనే వుండెను. రాజుగారు మేదూర చదువుచుండెను. బిడ్డలు దివాను మధ్యన వాకిలిదగ్గర ఆడుచుండిరి. 12 గంటలయిన తరువాత రాజుగారు క్రిందికివచ్చిరి. బిడ్డలు దివాను మధ్యన వాకిలిదగ్గరనే యాడుచుండిరి. బిడ్డలను నిద్రపుచ్చుచు రాజుగారు వుత్తరువు చేసిరి. ఇందుముఖి వారలను దీసుకవచ్చి నిద్రపుచ్చెను. వారు నిద్రపోవునపుడు ఇందుముఖి వారిదగ్గరనే వుండెను. ఆ వేళకు రాజుగారు ఇంకా క్రిందికి రాలేదు. ఒంటిఘంట అయిన తరువాత అతడక్కడికి వచ్చెను. సాధారణముగా అతడక్కడికి వచ్చువేళ అడేను. ఆరోజున ఫలాహారము. రాజుగారిలో నూడ నిద్రపోవు గదికి పక్కనవుండు ఫలాహారపు గదికి తీసుకపోబడ్డది. నేను రమణమ్మ, పద్మిని, మొదలగువారు రాజుగారి గార్లు ఫలాహారము చేయునపుడు వారిదగ్గరవుంటిని. వారు ఫలాహారముచేయునంతకాలము నేనచ్చటనే వుంటిని. ఒకసారి మాత్రము ఆగిని వదిలితిని.

ఫలాహారము గదిలోపల వెట్టితరువాత ఏల బయటికి వచ్చితినిగా ముందుగానే పద్మిని మాతండ్రిగారు నాకుగాను వచ్చినట్లు చెప్పెను.

నా తండ్రిపేరు కామయ్య. ఏదైన కొత్తగా పాకము చేయవలసినచిన్నయెడల కొన్ని వేళలయందు మాతండ్రి వంట వాడుగా పనిచేయును. ప్రత్యేకముగా ఫలాహారమును తయారు చేయుచు వుత్తరువు చేసినపుడు మాత్రము అతడు తయారు చేయును. మాతండ్రిగారు నాకుగాను వచ్చినపుడు దివానా మధ్యన వాకిలిదగ్గర నిలుచుండివుండెను.

నేను ఆయన దగ్గరకు వెళ్ళి మాట్లాడితిని. అతనిని తెల్ల వారి తయారుచేయుచు చెప్పినవార అతడు తయారుచేయులేక పోయెననియు సాయంత్రమెట్లాగయినా తయారుచేసెదననియు జెప్పెను. వెనుక నేను రాజుగారి గదిదగ్గరకు మరల వెళ్ళిపోతిని. ఫలాహారపు గదిలోనుండి జనానాథా యిచ్చుటకు వెళ్ళుచుండగా కొవ్వాయిచిత్రాదేవదేవివచ్చినప్పుడు నాకు నాకొంటిని. ఈమె రెండవ ముద్దాయి రమణమ్మకాదు. వారచ్చట నిలుచుండి యుండిరి. నేను కొవ్వాయితో మాట్లాడితిని. పాలు ఎందుకు అలా అయిపోయినదని కొవ్వాయిని అడిగితిని. నేను ఏల అలా అడిగితినిగా, ఆమె అమ్మయ్యా పాలెందుకు యిట్లు మృద పోయినది అని చెప్పెనుండెను. ఆ వేళకు నే నింకా పాలను చూడలేదు. నేను కొవ్వాయిని ప్రశ్న చేయగా గిన్నె నల్లగా పోయెననియు, పాలు నూడ నల్లగా పోయెననియు, పాలు ఆడుగున గడ్డికట్టెననియు ఆమె చెప్పెను. ఆ వేళప్పుడు పాలు కొవ్వాయికి ఎదురుగా ఒక చలవ రాయి మే బా క్రింద వుండెను. నేను పాలను జూచితిని. ఆ పాలు వెండిగిన్నెలో వుండెను. అగిన్నె కొక మూత వుండెను. నేను అగిన్నె యొక్క యు మూతయొక్కయు అనగా అది జెప్పెను. (చూపించగా ఆనవాలు పట్టబడ్డది) నేను మాత్రము తీసివేసి పాలను జూచితిని. ఆ పాలు నీలపురంగుగాను పేరుకొన్నట్లును కనబడెను. పాలుపోసిన తరువాత గిన్నె యొక్క అడుగు భాగము నల్లగా పోయెను. పాలను చూచిన తరువాత దానిని రాజుగారి గార్లు చూపుటయు క్రమముగా వుండెనా అని కొవ్వాయి నకుగగా ఆ పా. ను రాజుగారి గార్లు అప్పడేమాసిందికొవ్వాయివచ్చును అని చెప్పి మొట్టమొదట రాజుగారికి చూపించిన ఆమె రాజుగారికి తరువాత చూపించునని యోచనచేప్పెను. ఇచ్చియు నేను నా తండ్రిదగ్గరకు వెళ్ళునపుడు నడిచెను. నేను కొవ్వాయి రామమ్మ గారలకు మరలవచ్చునపుడు చూచితిని. అది జ్ఞాపకములేదు. నేను మరలవెళ్ళిన తరువాత రాజుగారి గార్లు కూరను గురించి నా తండ్రిచెప్పిన దానిని తెలియపరచితిని. ఫలాహారపు గదికి వెళ్ళిన తరువాత అక్కడనే వుంటిని. నేనక్కడ వుండగానే రాజుగారి గార్లు ఫలాహారము చేయుచుండిరి. నేను ఖంకు అని ఒక ఘంటకేళును వింటిని. రాజుగారు జేసిని గురించి యని అడిగిరి. సాధారణముగా ఘంట జనానాథా వద్ద నాయించబడును. ఏల ఘంట కొట్టబడ్డదని విచారించుటకు జనానాథుని వాకిలిదగ్గర వచ్చితిని. అక్కడికి వెళ్ళినతరువాత అక్కడ వుండు ముసలివానిని విచారణ చేసితిని. అక్కడ వుండు ముసలివానిపేరు దాసర కొండయ్య. ముకుపు తీసుకొనినపాలు చెడిపోయినదనియు కొత్త పాలను గొనుటకు ఎవరైన రావలెననియు అతడు చెప్పెను. ఆ ముసలివాడు పాలను వెళ్ళుచు బాగ్రతచేయుచుండెను. అతడు మజ్జికవేసే వాడు. వెళ్ళుచు పాలను ప్రాచీనముగా ఏవరైన కొత్తపాలను

గవర్నరుగారి పర్యటనము

పుంగురూపు సందర్శనము.

మదనపల్లి జూలై 19: — శ్రీ వెంట్లండు ప్రభువుగారు చిత్తూరునుండి బైబిల్ వాసులపరలో 12 గంటలకు మోటారుబండి ప్రయాణము జరిపి తిరిగివారు సాయంకాలము మదనపల్లి చేరిరి. శ్రీవారు మార్గమధ్యమున భోజనార్థము పల్నెనేయిందులి కడెకటరు బంగాళాలో దిగివురు బడి పిల్లలు మార్గ పార్శ్వముల బారులు తీటి నిలిచి వారికుత్సాహ కరముగ స్వాగత మొసంగిరి. భోజనమును పులహారమును ముగిసిన వెనుక శ్రీ వెంట్లండు ప్రభువుగారు మోటారులో పుంగురూపునకు వెళ్ళిరి; జమిందారుగారు శ్రీవారి నుత్సవపూర్వకముగ రాజమందిరమునకు తీసికొనిపోయి స్వాగత మొసంగి యదటి యయాభ్యుదయపుట వారికి చూపిరి. విజయ క గ ర పు రా జులును అప్పగను జమిందారు గారి పూర్వకము బహుమానముగ నొసంగిన కప్పు విశేషము లుగలవు. శ్రీజమిందారుగారు జమిందారి నిలువలు కూడ సందర్శించిరి.

మదనపల్లి ప్రవేశించుట.

నిన్నటి సాయంకాలము శ్రీవారు పరివార సమేతము మదనపల్లి చేరిరి. నేడుపూర్వము మనోహరముగ నలంకరింపబడిన పందిలిలో శ్రీవారికి బహిరంగముగ స్వాగత మొసంగిరి.

సర్దివిజను ప్రజల సన్మానము

ఇచ్చటనే మదనపల్లి సజ్జడివిజను వాస్తవ్యులు శ్రీవారి కొక స్వాగతభక్తమును సమర్పించిరి. దానికి శ్రీవారికింద వివరింపబడిన విధముగా బ్రత్యుత్తర మొసంగిరి:—

శ్రీవారి ప్రత్యుత్తరము.

“మహాజనులారా! మీరు మీసన్మానభక్తమున వ్యక్తీకరించిన ప్రభుభక్తి విశ్వాసములను నేను మహాసంతోషముతో వినినాను. ఈ దేశమందలి జనబాహుళ్య మిట్టి చిత్తశుద్ధియే కలిగియున్నదని తలచినపుడు నాకు మహాదానందము కలుగుచున్నది.

రకాలాగమనము.

మీ సన్మానభక్తమునందలి యాకంఠ వాక్యములలో కడచిన 25 సువర్ణరములలోనల మదరాసు గవర్నరు మదనపల్లికి వచ్చియుండలేదని చెప్పి వారు ఇది యాశ్చర్యకరమైన సంగతియే. ఈదిన్యమైన ప్రదేశమును చూచుటకు నాపూర్వంక కనకాళముకలుగక పోయియుండవచ్చును లేనియెడల వారసాధారణ కార్య తత్పరత్వముచేత దీక్షంబై నెక్కరయనాదరింపబడిన స్థలములకు వెళ్ళగలసి వచ్చియుండును. ఇంతకన్న నాకేమియు కారణము నోడవచ్చుది

రైలుమార్గము.

రైలు మార్గము సమృద్ధి తీకపోవుటకూడ వారి యకరణకు కొంతకడకు కారణభూతము కావచ్చును. ఆ నడుమ దర్శకరము రైలు మార్గము తెల్లమంత పర్యంత

సాధ్యముగనే
కు కూడ దీని
నేను

విజయపూర్వము.

తిదనంతరము మీదటపరిపాలనమునకు సంకటములకు గురై చెప్పియున్నాను. ఈకారణము నెవరియని నిమిత్తము, సాధ్యమైన స్థలములందెల్ల సాగుబడి భూములను, అవిషిద్ధవిధిగా గ్రామకంఠములను, రెండు మైళ్లదూరములో రాజర్యపూర్వకము సహజము తేలుండు నట్లు చేయకలేచని తొందర వెట్టుచున్నాను. మీరు నిరూపించిన ప్రతిపాదము యథా ప్రకారము సాధ్యముకాదని సుజేహపడుచున్నాను తగిన రీతివల్లకు పంచాక్షతి పరిపాలన మేర్పడువలె ననెడి ప్రతిపాదన మొకటి యాలోచనలో నున్నది. అది యమలులోనికి వచ్చు నెడల ఇప్పటి లోపములు తొలగకుటకు మార్గ మేర్పడును. పూర్వపు విజయ సమీపముండుటచేత నప్పటికి కూడ సంభవించెడి సంకటములు తెలియబడునట్లు నెడల, నా నిలిచి ప్రభుత్వము వారు జాగ్రూకతతో నానుకూలపూర్వకముగను నాలోచించును.

పచ్చయెరువు.

పచ్చయెరువు దొరకుట కష్టముగానున్నదని మీరు చెప్పియున్నాను. ఈ విషయమునకడకే యితరస్థలములలో తెలియబడునట్లునెడిది. మీరీవిషయము నింతకంటె నెక్కువ వివరముగ కలెక్టరుగారికి నివేదించినయెడల వారావిషయమును జాగ్రూకతతో పరిశీలించెదరు.

నియోజకాధికారము.

మదనపల్లి లాల్బాకా బోర్డుపెసిడెంటు నెమ్మకొనుట కడికార మిచ్చుటవలె ననెడి విషయమున జవాబుగా, చిత్తూరునందు నే నిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము గమనింపుడని చెప్పవలసియున్నది. యూనియను చైరుమనుల విషయమై యిట్టి మార్పు చేయుట కుపకమిందు నెడల జాగ్రూకత యవశ్యమని నే నుపదేశింపఁ గోరుచున్నాను. కొన్ని నెలలకు పూర్వము నేని విషయమై నేలూరు కందు చెప్పిన సంకటము చూడఁడు. మీ పీఠులలోని ముఖ్యకాళములకు క్రొత్తమేర్పాట్లు చేయుటయెక్కువ యవశ్యముకాదని తెలియవచ్చుచున్నది విషయ, విషయపరిశోధనము సత్వరముగ చేయఁబడవలెననెడి మీ కోరికయెడల నాకు సాహభూతి కలదు. ఆలస్యకారణమేమో విచారించెదరు. దాని కగు వ్యయములే యుప్రభుత్వమువారి భరించెదగని నేను మీ కాకోరుటఁ జాలను. ఎట్టిమేట్లు నిర్ణయై న వెనుక తా మెంతకడకు భవసహాయము చేయఁగలనో జిల్లాబోర్డువారు తాలూకా బోర్డువారును జాగ్రూకతతో నాలోచింప వలసియున్నది.

హిందూకళాశాల.

ఇప్పుడు ఫిరుసాబీల్ ఎక్కువకడలో బ్రహ్మవారి యాజమాన్యముక్రింద నున్న హిందూమోస్తాములు మీరు క్లాఫియట్ నా కత్తంత తంతోషకరము. ఆ పాఠశాలకు చెప్పుట విశ్వ విద్యాలయముతోడి సంబంధము కల్పించుటకు ప్రభుత్వము వారు తీర్మానించి నారు. కాబట్టి యెక్కువకడలో రూపు సమస్యనిహిందూకళాశాల మాయూరు విరాళమును పొందు కన్పడును.

పరిశ్రామికవిద్యాలయము.

పరిశ్రామిక విద్యాలభివృద్ధి యొకట ప్రారంభ దశలో నున్నదని మీరెఱుంగుదురు. నేను క్రిందటి సంవత్సరము నుగింపకాలమునకగు పరిశ్రామిక విద్యాలయములకు

యూ ద్యోగిని చనిపోయిన తరువాతి, భవలోపముచే మరణమనకు నియోగింపబడలేదని తెలియవచ్చుచున్నది. ఈనడుమ సోపకరణముల ఆమెకిన్ ఆర్కాల్ మిషన్ ఆసుపత్రి మీ కుపయోగకరము నున్నది. లేడి సబసిడెంటు స్వయము తిగి నియోగింపవలె నున్నచో, జిల్లాబోర్డువారి తాలూకాబోర్డువారి ధర్మము సమకూర్చునట్లు యుండును. ఆవశ్యమయింది క్యమమునకు పూనుకొనునెడల, వాతే యీ సందర్భము చూడఁగలరు.

నందనములు.

శ్రీ వెంట్లండు ప్రభువుగారు నాకును మీకువేసి యాశీర్వాదమునకై, నేనుమీకు మహాపూర్వకముగ నందనము లర్పించుచున్నాను. మహాజనులారా! నేనినమావేశము నెంతయు సంతోషముతో జ్ఞప్తియందుంచుకొందునని మీకు నన్ను తెప్పించునాను.

మిషన్ మోస్తాములు.

తిదనంతరము శ్రీవారు ఆర్కాటు ఆమెకిన్ మిషన్ మోస్తాములకు సందర్శించిరి.

హిందూకళాశాల.

అయ్యెడ తరువాత శ్రీ గుగారు హిందూకళాశాలకు ప్రారంభోత్సవము గా, విసెంటు దొరసానిగారి కతివీర్ణమును సుపన్యాసము ప్రత్యుత్తరముగా, ఈకిందివిధమున ప్రసంగించిరి:—

శ్రీవారి ప్రత్యుత్తరము.

“విసెంటు దొరసానిగారు, మహాజనులారా, నేడు తెల్లవారి పాఠశాలయొక్కయు కళాశాలయొక్కయు కట్టవములకు పరీక్షాపూర్వకముగ సుదర్శించుటకును, పరిపాలనలును, ఉపాధ్యాయులును, విద్యార్థులును చేయుచున్న పునకార్యమును నవ్వముగ పరిశీలించి చూచుటకు నాకవకాశము కలిగినందుకై నాకుమహాదానందముగానున్నది. ఇంత సత్వరముగను ఇంత జనుప్రదముగాను ఈ విద్యాలయ మింత యభివృద్ధి నొందుట గాని తోడి సంబంధము గలవారి కందఱికిని తృప్తికరము. ఈ సందర్భము, నందీ నడుచు వారు చేసిన కృషి ఫలించినందుకై ఎల్లెఘ్టువుడే గారిని గిరిరావుగారిని నేనభినందించుచున్నాను. ఈకళాశాలను మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించినదానిగా చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించినవారిని నేడు తెల్లవారి ప్రకటింపఁ గలిగితిని. మఱియు నీజిల్లా సందర్శనము ఈ విద్యాలశాలను మొట్టమొదటి పర్యాయము కళాశాల నాయుంబున నుగడించుటకు అనుకూల సమయ మయినందున నే నెంతయు సంతోషించుచున్నాను. బాలరకు మాఃనీకసంబంధము విద్యయే గాక, శరీరసంబంధమైనదియు, ఆత్మభివృద్ధికరమగునదియును విద్యను గలపుట ప్రాముఖ్యమని తెసాంటు గారు చెప్పియున్నారు. ఆ విషయమున భిన్నాభిప్రాయ లోకాలో నెచ్చట నుండరని నాయభిప్రాయము. ఈమాదిరి నోధనక్రమము గలిగి పరిపూర్ణ సౌకర్యములకు హటపట్టును యిట్టి విద్యాలయమును విద్యుగలదు యునకులు తెసాంటు గారు చెప్పినట్లు క్షణికోకాయును సామ్రాజ్య సద్భక్తములు గాగల్గు రకమనాక ప్రతియంబును నాకర్పించుచున్నది. ఇంతటితో మదనపల్లి విద్యుజ్ఞాన సమాజ కళాశాలకు భిన్నాభివృద్ధి గోరుదు నీ క్రొత్త మండలముల ప్రదర్శించుచున్నాను.

మరిరెండు ప్రారంభోత్సవములు.

నేటి యపరాహ్నము శ్రీవారు శ్రీలకును కనుత్తలకును నూత్రము ప్రత్యేకించి సామీగించిన యానుపత్రికి ప్రారంభోత్సవమును నిర్వహించి, కామగౌరవ యారోగ్యవారమునకు పరిగించిరి.

వినియోగము క్రమణిక.		
పైదాకేట యాపాధ్యముల కళాశాలయొక్క		
కార్యనిర్వహణ	...	2
పితామహుల వివరము	...	3-4
గౌరవ పూర్వక దీక్షాగారి ముద్రాసంహారము	...	4
గవర్నరుగారి పర్యటనము	...	5
ప్రధానవ్యాసము.		
యధాస్థితి	...	6
విద్యోగసంస్థానము.		7-8
పోలవరమును పూర్వమున		"
డచ్చిపాటపర్వమునకు బ్రతిఘటించి యువకులను		"
హిందూ దేశమునందు శాత్రుకూట కథిక		"
కర్మములు గల్గించెడి ప్రయత్నములు		"
భావనాపర మహారాజా యాదావ్యము		"
శ్రీశ్రీయంతివాల్మీకి	...	8-9
పాఠక వార్తలు	...	10
వృత్తాంతములు	...	"
ఇంగ్లీషు లైబ్రరరీలు	...	11-12
ప్రకటనలు	...	13
—		
విద్యుత్ వార్తలు	...	14
వర్తక వార్తలు	...	"
వాతావరణస్థితి	...	"
జాబులు:—		
విద్యుత్ దశరాపండుగ	...	15
విజ్ఞానచంద్రికా మండలివారి కొకవిన్నపము		"
సూర్యోదయకర్ణము		"
కలికిరిలో కడునబ్బరము		"

ఆంధ్రపత్రిక

1915-వ సం॥ జూలై నెల 20 వ తేది

మంగళవారము

యుద్ధస్థితి

శ్రీమద్ భగవద్ గీతా: స్వర్ణాక్షర శ్రీకృష్ణ సాధా స్మరణార్హత, స్థిరస్థి గతసంకేత: కలిష్యే కవచం తన.

గీ. 18. 73.

భగవద్విద్యయములు. దుర్గావ్యాసములు. శాంతి విద్యననులు, సృష్టిలయములు, వృద్ధిత్వములు, జనన మరణములు లీలావిలాసములు. అనుక్షణమును బ్రహ్మాండమునందు అవాఙ్మానస గోచరంబులైన మార్పులు జరుగుచున్నవి. అసంతృప్తి ప్రహ్లాదమునం దేక్షణమునం దెచట లయము గలుగుచున్నదో ఏక్షణమునం దెచ్చట నూతన సృష్టిగలుగుచున్నదో అల్పక్షణమైన మానవులకు విశ్లేషించుట యలవిగానివని. అయినను భోక్త కల్యాణమునకై ప్రతిక్షణమును సృష్టినిలయుచు, లయమును సృష్టి యనుగమించుచున్నది.

వ్యక్తుల జీవితంబులందును జాతుల జీవితంబులందును సమ్మోహ కారణంబు లనవరతంబును గలుగుచుండును. సమ్మోహమును బారదోలి కృత నిశ్చయములై కర్తవ్యమును నెరవేర్చినవారు విజయమును బొంది లోక కల్యాణమునకు దోడ్పడుచుండుట భగవత్సంకల్పమై యుండియుండును.

ఇరువదవ శతాబ్దారంభమునందు లోకమునందు భిన్న జాతులందు భిన్న భావము లుదయించినవి. లోకమునందంతలను ససంతృప్తి ఉంచినది. అన్ని జాతులందును స్వజాతీయాభిమానము పెరుగ నారంభించినది. జర్మనులందు స్వజాతీయాభిమానము లోక సామ్రాజ్యసంపాదనమునకై దురభిమానముగ బరిణమించినది. ఆంగ్లేయులందు స్వజాతీయాభిమానము సంకునమృకమునకు గాఢమైనది. పరాసులందు స్వజాతీయాభిమాన మలసత్వమునకు గారణమైనది. ఆయా జాతుల సహజ గుణధర్మములు మహాసంగ్రామమువలన వ్యక్తమగుచున్నవి యుద్ధ మొకయేడు సాగినపుడు జర్మనుల దురభిమానము తగ్గనారంభించినది. ఆంగ్లేయుల కార్యపరత్వత్రత హెచ్చుచున్నది. పరాసుల యలసత్వము నశించినది. యుద్ధ ఫలమును నిర్ణయించుట కాయా జాతులకు గలగుణసంపదయే ముఖ్యసాధనమని యుద్ధతంత్రజ్ఞులు నిర్ణయించుచున్నారు. సైన్యములున్నను, సంపదలున్నను, సాధనములున్నను ప్రజలకు విజయ కాంక్ష సంపూర్ణముగ తేనెంతవఱకును విజయముగలుగుట దుర్లభము. అట్టి విజయ కాంక్ష ఇపు డాంగ్లేయులందు సంపూర్ణముగ గలిగిన దని యుద్ధవార్తల వలన దెలియుచున్నది. ఆంగ్లేజాతీ లక్షణము విచిత్రము. ఆంగ్లేయులహృదయస్థిమందు నూతనభావము నాటుకొనుటకు కొంత కాలము పట్టును. ఒక సారిభావ ముకురించి దృఢముగ నాటుకొనినపు డాభావము ఫలవంత మగుటకు విశేష కాలము పట్టును. కొంతకాలముక్రమము వఱకును “అన్నియును నెప్పటివలె సాగుచున్నవి” అని చెప్పట మంత్రవర్ణమున కాచారమైనది. సంయుక్తమంత్రవర్ణ మేర్పడిన తరువాతను నిపక్షితి మారినది. కిదినరు ప్రభువు ఇటీవల ప్రసంగమును జేయుచు యుద్ధస్థితి భయంకరముగ నున్నదని చెప్పెను. యుద్ధరంగమునుండి వచ్చిన బ్రిటోనియ మతాధిపతి “స్వాధ్యక్షాగము, సేవాశ్రతి, మిత్ర భావము లేకను వైవనిర్ణయమైన ఫలమును మనము పొందలేము” అని చెప్పియుండెను. లాయీడు జార్జిగారు విజయమునకై బ్రిటిషు ద్వీపవాసు లందరును లాభనష్టములను, వెనుకలను గమనింపక సా

మును ప్రాన్యదేశము నందలి యుత్తరభాగమును జయించి స్వాధీనపరచుకొనిరి. బెల్జియనులకు, సైన్యము లేదు, యుద్ధద్రవ్యములు లేవు ఆదేశమును జయించుటయొక కష్టమైన పని గాదు. జర్మను సైన్య ప్రవాహముల కిడ్డుపడుటకు ప్రాచీ బ్రిటిషు సైన్యనివహములు కూడ నలసియుండెను. అక్టోబరుమాసమునందు పడమటి రంగమునందు మిత్రమండలి సైన్యములు కూడినపుడు జర్మనుల పురోగమనమునకు భంగము గలిగినది. అప్పటి నుండియును నేటివరకును పడమటి రంగమునందు జర్మనులు క్రమక్రమముగ వెనుకకు మరల్చబడుచున్నారు కాని మూడుకుబోపుట లేదు. ముందు నకుబోవచేసిన ప్రయత్నము లన్నియును విఫలములైనవి. మిత్రమండలి జర్మనులను నెట్టకుండుటయే జర్మనులకు విజయమని తలంచువారు కలరు. కాని ఆయాహా సరికాదు. జర్మనులు పడమటి రంగమునందు పన్నినపన్నుగడను నిర్వహింపజాల నపుడది విజయ మనుటకు ఏలులేదు.

మిత్రమండలిస్థితి క్రమక్రమముగ పడమటి రంగమునందు బలపడుచున్నది. చాలినంత మందు గొండ్లు సిద్ధమైనపుడు మిత్రమండలి జర్మనులపై బడుట కుపక్రమించుదురు. అంతవఱకును సంతక్షణ మార్గము నవలంబించుటయే యుద్ధస్థితి యని యుద్ధ తంత్రజ్ఞుల సిద్ధాంతము. కాలవిలంబనము జర్మనులకు బ్రతికూల మనియును మిత్రమండలి కనుకూలమనియును జర్మను దేశస్థితిని దెలిసిన వారికి విదితము.

తూర్పురంగమునందు రుష్యులు రెండుసార్లు తూర్పు రుష్యానందు జొరబడిరి కాని తిరిగి వెనుకకు మరల్చబడిరి. గలీషియానుండి వెనుకకు బోవలసిన వారైరి. జర్మనులు బాల్టికు సమద్రము నందలి రుష్యానైన లీవాకోటను నాక్రమించుకొనిరి. పోలాండునందు గొంతభాగము నాక్రమించుకొనిరి. ఇపుడలీవా, కోస్టోగ్రోడ్కో, లాంబా, వార్సా, ఇవాగ్ గాడు, ప్రెజ్బిలిటస్కి, లూస్ స్కు కోటలకు పడమటనున్న రుష్యాదేశములోని భాగమును నాక్రమించుకొని బెల్జియము నందువలె కందకయుద్ధమును స్థాపింపవలయునని ప్రయత్నించుచున్నటులు తోచుచున్నది. వార్సాకు దక్షిణమున రిలక్షులు ఉత్తరమున 4 లక్షలు జర్మను సైనికులు రుష్యానందు జొరబడుచున్నారు. జరు ఈపని నె

నెలలోపల

మన

విరోధా మహా సంగ్రామము

పోలండునందు ఘోరసమరము.

డచ్చి తాటస్థమునకు ప్రితిసుమంత్రి యనుకూలము.

హిందూ దేశము నందుండు శాత్రవకోటి కధిక నిర్బంధములు గల్పించెడి ప్రయత్నములు.

భావనగర మహారాజా యాదాభ్యము.

ఇంగ్లండు.

హాలెండువారి తాటస్థము.

లండను జూలై ౧౭:—డచ్చివాస్తావత్రికా ప్రతినిధి యొకడు దృఢపగా చర్చిల్ గారిట్లు చెప్పిరి. ఎట్టి సందర్భము లందును హాలెండు వారిని తాటస్థము నదలుడని మిత్రులందలివారు ఒత్తిడికేముటకు కలలోనైనను దలపర కాని డచ్చి వారివై జ్వరీవారు పడవచ్చును.

వాస్తావత్రికల సంతకము.

అండ్లగాం జూలై ౧౭:—చర్చిల్ గారు చెప్పినది సంగ్రహింపకముగనుండి మనోహరముగ నున్నదని డచ్చివాస్తావత్రిక లామోదము నొందుచున్నది.

సవరణ.

నిన్నటిదినము సంగ్రామప్రకటనా సాంవత్సరీకోత్సవ సందర్భమున యాధ్యక్షులకు దిన మాగధ్యు ౪ తేదీయని వ్రాసితి. ఆగష్టు 4 వ తేదీని యాధ్యము ప్రకటించబడెను.

దూదివర్తకము.

మార్చి 11 తేదీ లగాయితు దూదియొడ లకునది బ్రిటీ షు శత్రువులకు మరల్పబడినదియు వీనిలో ఆమెరికా దూదివర్తకుల సమృత్తిని మనము కొనిన 25 దూదియొడలకు నింతవరకు 700000 పానుల నిచ్చితిమనియు కామన్వెన్సులో రాబర్టు సెసిల్ గారు చెప్పిరి.

యూదులమతమును స్వీకరించుట.

లండను జూలై 19:—మాంటేగు గారికిని గా|| టెనీషియా స్టాన్లీ గారికిని వివాహము నిశ్చయింపబడినది. గా|| స్టాన్లీ గారు యూదులమతమునై కొనెనని యూదీయ క్రాంతిలు వ్రాయుచున్నది.

ఇండియాలో నున్న శత్రుదేశీయులు.

లండను జూలై 19:—ఇండియాలో నున్న శత్రుదేశీయుల నెట్లు జాడవలసినదియు జెప్పవ కామన్వెన్సు సభలో చాంబర్లెను గారిట్లు చెప్పిరి. ఇదివరలో ఇండియాలో నున్న శత్రుదేశీయులను కొంతవరకుగా జూచితిమి. అయితే వారి స్వేచ్ఛ ననేకసార్లు దుష్వృత్తులకు పయోగించిరి. కావున నిక వై పూర్వముకంటె కఠినపద్ధతుల నారంభించుట తగిన సమయము వచ్చినదని యిప్పుడే ఇండియా దొరతనము వారినుండి విరగింపబడుట బహుశా క్రేటు

దక్షిణరంగమునందు తూర్పుపడమటి రంగములందు కంటె మిత్రమండలి ప్రయత్నములు వారల కనుకూలముగ నున్నవి. డార్జిలింగునందు ప్రవేశించుట దుర్లభమని యుద్ధతంత్రజ్ఞులు గ్రహించియె ఆపనికి బూనిరి. చిరకాలము యంత్రకక్షితమై దుర్గముమై యున్న గాలిపోలి సులభసాధ్యమని మిత్రమండలి ఈసాహస కార్యమును బూనుకొనలేదు. చచ్చిలుగారు పూనినప్రయత్నము ప్రాణోపద్రవకరమైనను యుద్ధప్రస్థానమునం దొక విచిత్రవ్యూహము. తురుష్కులు కరాజితులై నపుడు మిత్రమండలిబలము విశేషము హెచ్చును. ఆసియా ఈజిప్టు ప్రాంతములలోని బలము రుష్యాబలముల సర్వయాధ్వారా ఆస్ట్రేలియాకు దక్షిణమున నొత్తిడిని గలిగించుటకును రుష్యాదేశము నుండి సులభముగ రాకపోక లేర్పడుటకునుపీలుగులుగును. ఇచ్చట జర్మనుసైనికులు స్వల్పముగ నున్నను పోట్లాడునది తురుష్కులు. తురుష్కులై న్య స్థితి భయంకరము గాదు మిత్రమండలి కీరంగమునందు విజయము త్వరగ గలుగుటకు పరిస్థితులచకూలములు.

అగ్రికోటి రణరంగమునందు ప్రవేశించిన తరువాతను క్రమక్రమముగ నాస్ట్రేలియానందు జోరబడుచున్నది. కాని యాటంకములు గలుగుటలేదు. వేలయడుగుల యెత్తు గల కొండల నడుమను నింతకంటె త్వరితముగ కార్యమునడుచుటకు పీలులేదు. ఇదియును డార్జిలింగునలై నుపద్రవకరమైనను విజయములభించుట కనుకూలమైన రంగము.

భూరంగమునందు జర్మనుల స్థితి సంతృప్తికరమైనను నాకాళ రంగమునందు సముద్రరంగమునందును సంతృప్తికరము గాదు. జర్మనుల జెస్టినుచు మిత్రమండలివిమానములు తలదన్నినవి. వాని విమానబల మనుదినమును హెచ్చుచున్నది. నౌకాబలమునందు జర్మనుల ప్రతాపము సంపూర్ణముగ మాటువడినది. ఆబలము నికపరాధులను మించుటయందు వినియోగపడుచున్నది గాని యుద్ధమునకై వినియోగపడుట లేదు. ఇంతియొకటిపండ్లెండు మాసములలోను మిత్రమండలి నౌకాబలము హెచ్చినది. జర్మనుల నౌకాబలము పడినది.

సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము గామగ్ని బలము కాలము గడచినకొలది, మండలి కనుకూలముగ వృద్ధియగుచున్నది. మిత్రమండలి కనుకూలమేను. మిత్రమండలి శత్రువులనుండి గలుగినవి.

తిమి. ఫ్రెంచివారు నిన్నటిదినమున కొన్ని స్థలములందు విజయము నొందిరి. ఇది యంతముభ్యములుగావు. రాత్రియందు 1200 గజములమేర జర్మనివారు మనవైబడిరిగాని తనకకుగట్టితిమి.

వి.వెన్వద్ద ఆంగ్లేయుల జయము

లండను జూలై 18:—6-వ తేదీని ఆంగ్లేయుల ప్రధాన స్థానములనుండి వారిసేనలు కందకముల వాక్రమియకొనుటకు జూచిన యొక రిట్లు వ్రాసిరి. తెల్లటిమంచు వి.వెన్వ కాలనప్రాంతము దెల్లెడలను గప్పియుండెను. అప్పుడు యవైనికులు ఫిరంగులు పేల్చుట మొదలిడిరి. కాని మంచు వైపును లూండొంటిని తాకునయమున విడిపోయినది శత్రువులవైపునకుటకు ఆతురతతో నణగి యున్న కాల్యల సైనికులు శత్రువుల స్థానముల చక్కగ చూడగలిగిరి. జర్మనులు తమ ఫిరంగులుగాని తుపాకులుగాని యుపయోగించుట కవకాశమే లేకపోయెను. ఆంగ్ల పరామివారి ఫిరంగులు శత్రువులకు మిక్కిలి హాని కలుగ జేసెను. కందకములు చాలలోతుగ నుండెను. చాలగా మిగిలినవారు పారిపోయిరి. ఆంగ్లేయుసైనికులు ఆకస్మికముగ నెదిర్చిరి. దానికి సాక్షులుగ నాకందకములలో చింపుకొని ఉత్తరమును జేరి కాఫీయును ఉండెను. చచ్చిన శత్రువులబట్టి ఖయదీయగు తీసుకొనబడిన వాని మాటల బట్టి చూడ జర్మనులకు అధిక నష్టములు కలిగియుండవలెను.

లండను జూలై 17:—కన్యస్సటున్నకు 87 మైళ్లదూరమున నండగ తనకు 3 మైలు దూరమున నొక జలాంతస్థాని యగుపడెనని తెల్లెను తెలుగుగారు చెప్పిరి. తరువాత ఎనిమిది నిమిషములకు ఒక టూర్పడోచ్చి మాయోడను కొట్టినది. మాయోడ గమనజేయును తెలిసికొనలేకపోవుటచే నాటూర్పడోచ్చి మాకు తగులలేదు. ప్రయాణికులందరు నిద్రించుచుండిరి. ఎట్టి హెచ్చరికకు మాకచ్చి యుండలేదు.

ఫ్రెంచివారి జయములు.

లండను జూలై 19:—ప్ర్యాంస్-నిన్నటిదినమున పోరున ఫ్రెంచివారికి జయములు కలిగెను. సానెజ్ వద్ద జర్మనులు తీవ్రముగ నెదిరించిరి. 1200 గజముల పొడువునకు యుద్ధరంగమున ఆగ్లోనిలో సానెజ్ వద్ద జర్మనివా రెరించిరి. గాని వెనుకకు తరుచుబడిరి.

రుష్యా

పోలాండులోని యుద్ధము.

లండను జూలై 18:—పోలాండునం దాగ్నేయభాగమునను నాచుక్యమునకు కలహమతిసంకులముగ జరుగుచున్నదని జర్మనీ వారి ప్రకటనములగుటను రుష్యావారిప్రకటనముల మూలమునను వికంగూలూరుల మధ్యనున్న సేనా

దక్షిణాంధ్రసాహిత్యము

ప్రకటన

కాలిఫోర్నియా జూలై 19:— కాలిఫోర్నియా దీనిజనలో మేజర్ స్ట్రీటు గారి కోజున నొక కేసుకు తీర్పుచెప్పిరి. స్ట్రీటులో నుండి సామానుల దింపుకొనుట అసామానును కొంత దూరము వరకు 6 గురు పదవనాండ్రువై కేసుచేయబడెను. కడచిన మే నెలలో హిమాత్ అను నొకడుండి సామానులదింపుట కేసుద్వారా పరివాండుగనున్న యొక పడక నియోగింపబడెను. వీరికి కప్పజెప్పిన సామానులలో 500 రూపాయలు ఖరీదుగల కట్టు చేతిరుసులు గల యొక పెట్టె, బొంబాయినుండి కాలి కట్టులో నొక వస్త్రముకి పంపబడినది యుండెను. వీరికొక పెట్టెలో నున్న చేతిరుసు మాట్లు దీసికొని పెట్టెను సమాద్రములో పారవేసిరి. వీరిపై మోపబడిన నేరము రుజువయ్యెను. మేజస్ట్రేటుగారు వీరిలో నొక్కొక్కరికి 9 నెలలు కఠిన శిక్ష ను 65 రూపాయలు జరిమానాను విధించిరి. జరిమానా నిచ్చు కోరేయిడల మరీ రెండు నెలలు శిక్ష.

ఇనుపదారిపై లోహపు తునుకలనుంచుట.

చండీగఢ్ జూలై 20:— ఇనుపదారి కమ్మలపై చిన్న చిన్న లోహపుముక్కలుండుటచేత తురాబలకొట్టవద్దయన. అందు, యస్. అడు. యమ్. డెయిలీ మిక్సెడు మెయిలు బండి నిన్నటివధ్యావస్తాను అగిపోయినది. మదనపల్లిలోనున్న శ్రీ గవర్నరుగారి మకామిచ్చటికి 12 మైళ్లదూరముననే యున్నది.

ముద్దాయిలపక్షపు విచారణ.

(మా ప్రత్యేక విశేషభవనవృత్తి)

రాజమహేంద్రవరము జూలై 19:— నెవన్ను జడ్జి జే. జే. కాటకు వి. సి. ఎస్. గారును అస్సీసరు కలెక్టరుక కామేశ్వరరావుగారును, ముద్దాయిలపక్షమున వాదించుచున్న రావుసాహెబు గంటి వేంకటరామయ్య, వేరి నారాయణ మూర్తి, గంటి సుబ్బారాయణగారును నిన్నుకలకత్తా మెయిలు మీద పితాపురము వెళ్ళి రాజుగారికిటలో దానిలుండుగదని, కంటకాలను, దానికి అంటియున్న చావడిని, రాజుగారి పిల్లలు గ్రద్దించుగదని పక్షించి సాయంకాలము మోటారుబుడ్డమీద తిరిగివచ్చిరి.

నేడు తిరిగి ముద్దాయిలపక్షమున విచారణ ప్రారంభమైనది. కోర్టుమందిరమున, వసారాలును యథాప్రకారము జనులతో నిండిపోయినది. కడచిన ఏప్రిల్ నెలలో పితాపురము ను మేజస్ట్రేటు నుండిన చావడి అచ్యుతలింగముగారు ముద్దాయిలపక్షమున సాక్ష్యమిచ్చినతరువాత, కోర్టువారు ఫలాహారమునకు లేచిరి. తరువాత జడ్జిలగారు ముద్దాయిలతోను, అస్సీసరుతోను రావు వెల్లయమ్మారాణిగారి బాగుకెళ్ళి ఆయనను విచారించిరి. రాణిగారిబస ఇచ్చి నువేటలో నున్నది. చెల్లాయమ్మారాణిగారి విచారణతో నేటికి కేసు ముగిసినది. దీనితో ముద్దాయిలపక్షపు సాక్ష్యము పూర్తియైనది. రేపు ముద్దాయిలపక్షమున ఫిర్యాదీక్షయుననువాద పతివాదములు జరుగును. రేపు గానీ, ఎల్లుండి గానీ తీర్పుచెప్పబడును.

బొంబాయి.

భావో సగరముహారాజువారి రాజభక్తి.

బొంబాయి జూలై 19:— సామ్రాజ్య తోజాగృహ యగు నీనపుమునందు రాజభక్తి కల్గడించిన హైందవ సాయంతులలో నెల్లభావో సగరముహారాజువారు పథములు వారిరాజ్య

దెలిపిరి. ఆరంభమునందు సంస్థానపాలకులు కరపత్రముల బంచి పెట్టిరి. అటుపై ప్రతిదినమున కరపత్రముల బంచిపెట్టుచు వచ్చిరి. ఇంతే గాక : ద్వారాభావోద్యోగియులలో ముఖ్యుడు సంస్థానమును దంతటను దిరిగి ప్రసంగించి బోధించుటకు నియోగింపబడెను. ఇందుల కావశ్యకములగు పటములును గ్రంథములు నాతనికి సరఫరాచేసిరి.

ఇండియన్ స్పీసీ బాంకి.

బొంబాయి జూలై 19:— హిందీ భాషపై అను వారు ఇండియన్ స్పీసీ బాంకి చంచాదారులలో నొకరు. డైరెక్టరు రాక యితర భాగస్వాములు ఎన్నుకొనిన సంఘమున కధ్యక్షులు ఇటీవల యాభ్యాంకి విషయమున హుచ్చేయబడకమిగిలి యున్న భాగము కిరూ 50 లను పోగు చేయవలసినదని వ్యాయ మార్దులగు మాక్లియాడ్ గారు త్రవపు చేసి యుండిరి. ఈ ముత్త రువు నమలుజరుపక యాపుట కుత్తరువు చేయు నిప్పుడు ముఖ్యవ్యాయాధిపతి యొద్దను వ్యాయమార్దులగు దాహరుగారి యొద్దను దరఖాస్తుచేసిరి. వ్యాయమార్దులగు మాక్లియాడ్ గారి తీర్పుపై అప్పీలుచేసినందున, తమకుగల ఋణభాధను విముక్తి చేసికొనుటకయి భాగస్వామి లేర్పాటు చేసికొనుటకు గడువుకావలెననియు దరఖాస్తునందు మనవిచేసిరి. అప్పీలుతీరనంతవరకు దరఖాస్తుదారునికి నోటీసులు జారీచేయకుండ నిలుపుటకు వ్యాయమార్దులు కాసిందిరి.

బ్యాంకింగ్ బిల్లపైని దావా

బొంబాయి జూలై 19:— యక్ ఆర్. మిస్ట్రీ, ఎ. ఇ. కామాతనువారును తయారు చేసిన పొరపాటు నిల్వపత్రముల ననుసరించి రూ 1,77,980 లు రాబడిపన్నక్రిందను మానే జరు జీతముగను భాగస్వాముల లాభముక్రిందను పంచివెట్ట బడెననియు ఆకారణమున సాసామ్మ తమకు తిరిగిగవలసి యున్నదనియు వారలపైని క్రెడిట్ బ్యాంకింగ్ కోర్టుకు వ్యవహారంపుచున్న దొరతనమువారియ్యోగియభియోగము దెచ్చెను. ఈ విభియోగమును నేడు వ్యాయమార్దులగు మాక్లియాడ్ గారు తీర్మానించిరి. ఖర్చు లననసరముగ దగిలించుకొనకుండుటకయి ప్రతివాదబిల్లమును రూ 10,000 లిచ్చుటకు నొప్పుకొనిరి. ఇందులకు కోర్టువారు సమ్మతించి కాసిందిరి.

సబుజడ్జిగారులంచుచువుచ్చుకొనిరినిచేయబడిన కేసు

పూనా జూలై 19:— హైకోర్టువారు దాఖలు పుచ్చుకో సంకన అహమదు సగరు సబుజడ్జి గోవింద బల్వంతుల ఫెటి గారిపై తేబడిన కెండకేసున, అహమద్ సగర్ అడిమల్ జిల్లా మేజస్ట్రేటు గారైన కరట్ గారు కేసి వారమువాడు విచారించిరి. ముద్దాయి అయిన సబుజడ్జిగారి కొకమాండి లంచముగ నొసగబడినదని నేరము. ఈ కేసులో సబుజడ్జి గారు, నారాయన్ దాసు కసరులాక గారు, జగన్నాద్ ఫకీరు భేండు అను వారు ముగ్గురు ముద్దాయిలు. దొరతనమువారి వ్యాయవాది భాకబహద్దరు, యస్. సి. డేవగారు వాదించినందున నారాయన్ దాసు కసరులాకను గర్హింపి నది వదలివేసిరి. సబుజడ్జిగారి తోపాటు జగన్నాద్ కూడా ముద్దాయి అగుటచేత వారాయణ దాసుసాక్ష్యము ఖండించుటకు, నారాయణదాసు వదలివేయబడుటచే మాకకాశము లేకపోవుచున్నదని ముద్దాయిలు వాదించిరి. ఇన్నెక్టరు రావుసాహెబు గిర్ ధర్ సింగుగారిని తిరిగి : చారించి ఆతడిట్లు తెలియజే-

కలకత్తా

ముత్యపు సరములు.

ఒక యభియోగము.

కలకత్తా జూలై 19:— నేటిదినమున వ్యాయమార్దులగు చౌదరి గారివద్ద సెట్రాంవాన్ అల్లాముల్ అను నాతని తల్పున నొక దరఖాస్తు చేయబడెను. దరఖాస్తుదారునొద్ద కమ్మకమునకై గల్దార్ హుస్సేన్ అనునాతడు ముత్యములను నగలను దెచ్చుచుండువాడట. అతడు గతసంవత్సరము మార్చి ౧౬ తేదీన దరఖాస్తుదారునొద్ద 11 ముత్యపుసరల నుంచి పోయె నట. కొన్ని కోజులై న తరువాత సర్దారు హుస్సేనును జంపిరి. అప్పుడు సీట్రాం దాసు పోలీసు కమిషనరువద్దకుపోయి ముత్యపుసరలను వారి కొప్పుగింతచేయ వేడుకొనెను. అందుపైని కమిషనరుగారు సరములను దాసువద్ద నేయుంచుకొని సరముల నెవరైన తమవని చెప్పువారు గలరేమా వాకబుచేయవలెను, తరువాత అబ్దుల్ కరీమునాతడు ముత్యపుసరములు తనవనిచెప్పెను. ఆతడిసరములు తనవని తీర్మానింపుమని గోరుచు హైకోర్టుకుండు ఆభియోగమును దెచ్చెను దరఖాస్తుదారిత్పుడా సరములను కోర్టు రిజిస్ట్రారునకు సమర్పించవలె నెలపు చేడెను. దరఖాస్తును మంజూరు చేసి. ఆభియోగవిచారణ కాలమునం దాతడు రాకుండదని యుత్తరువుచేసిరి.

పాలవిషయమై ఏర్పాటులుచేయుటకు

నియోగింపబడిన సంఘమువారి నూచనము.

కలకత్తా జూలై 19:— ఈసంఘమువారి నూచనమునకు సరించి కలకత్తా కారొన్ రేషను వారు వంగదేశపు దొరతనము వారికి పంపుకొనిన నూచనలకన్నిటికి దొరతనము వారామోసింది. ఈనూచన లన్నియు మూల్యనిశిత అట్టమొడుమొంటుబిల్లులో చేర్పబడినవి గాని కలకత్తా మొపలి భాగమున ఆవులకు కాలకట్టించి, వానిలో ఆవులబెంచి యావులపాడినే పురజనుల కమ్మటకు కార్పొరేషనువారు లై సెన్సుల నీయవలెను అనునూచనము మూతము చేపబడలేదు. ఈ యంక మింకను ఆలోచనలోనున్నది వీరికి దొరతనము వారింగీకరించి యెడల ఈపాలవ్యాపారమునకు మరియొక సంఘ మేర్పడును

స్వడిన్ భరత్ కరపత్రములు.

కలకత్తా జూలై 10:— రాజభక్తిమార్గములతో ననుమాలింపని స్వడిన్ భరత్ కరపత్రములు టిపాద్యారా బెగ్ గొబ్బెద్ద చేరినవి. ఇవిడక్కాలో టిపాలోవేయబడి వీటిని పోలీసువారి స్వాధీనము చేసిరి.

దర్బంగముహారాజుగారికి విందు

కలకత్తా జూలై 20:— కలకత్తాలో మహమ్మద్ దర్బంగముహారాజుగారికి సాయంకాలపు విందుచేసిరి. దలో వ్యాయమార్దు పెర్ ఫుద్దీకగారు మహారాజు నిట్లు విన్నవించిరి. హిందూ మహమ్మదీయసంఘము మిత్రభావమునకలిగించుటకు మీరుకలకత్తాలో నేర్ప సంస్కరాప్రధానభారమునువహించినందులకు పంఘముపారు గొనెడల మహారాజుగారి ములా వపు

బారిసాలు కుట్ర కేసు.

బారిసాల జులై 19:— సెషన్స్ జడ్జి గారియందు విచారణకు వచ్చిన బారిసాల కుట్ర కేసులో దొంగలగుంపును పోలీసువారు పట్టుకొనునట్లు చేయుటకు కారణమైన న్యాయవాది సి. హెచ్. దత్తాగారు బి. సి. ఛటర్జీ గారిచే క్రాసు పరీక్ష చేయబడిరి సాక్షియట్లు చెప్పెను. “వక్కాలో ఆ ప్రావరరాజు నివాస వాఙ్మూలము కట్టుకొంటిని. రాజునివాస బాంకిదత్తా లతో కలిసి నాతమ్ముని జమిందారు రఘుబాబు గారి సేవలోనికి తీసుకొనుటకై వారిని బలమంత పెట్టుటకు వెళ్లితిని. బారిసాలను ౧౦౮ సప్తెంబరు తేదీన వదలితిని. వాఙ్మూలము కట్టు కొనుట ౧౨ వ తేదీన ఇన్స్పెక్టరు జోగెష్, చంద్రభామిక్ గారు వక్కాలోనున్నారని అప్పుడు నేను వివరము. వోల్టా రులో రెండురోజులుంటిని. వాఙ్మూలము వారితోడనే యుండెను. కలకత్తాలో నున్న ౧౦ రోజులుంటిని. కలకత్తాకు వచ్చిన ర. గో. జులైలో “బీదకస్త్రియల” నడచుటకు వెళ్లితిని. అచ్చటభామిక్ గారి కలసికొంటిని మేజస్ట్రేటు గారికి చూపించునట్లేముతో రాజునివాస వాఙ్మూలము పుచ్చుకుంటిని. పోలీసువారిచే అతనిని పట్టించి మనిషినివా కిప్పడే తెలిసినది వారికింకను నున్న గాయమున్నారని నాకు అతనియైన సైతంబుండెను.

నేను వచ్చిన ఆరగంటకు జోగెష్ బాబుగారు బీదక స్త్రీయకు వచ్చిరి. బోరి జరిగిన రి వారములలో నెలకో కేసు చేయబడిన బోరి కేసుకు గూర్చి బానక దత్తుకునే ముముమాట్లాడితిమి. స్వదేశ బాంధవ సముతిలో నే నొక సభ్యుడనై యున్నాను. సభ్యులకు రెం గా అను వి డే జించును దేశమునకు వ్యతిరేకముండి. కాని వీరి విదేశము బహిష్కార మంకికరించు వారు గారు విదేశము బహిష్కారము చేయుమని నే నందగ జరిగిన మూడు సమావేశములు బోధించలేదు. నాత్రండి యితర దేశములో చేయబడిన బట్టకు గొని వచ్చెను. మా మట్టు పట్ట వారం చుల కాటంకము చెప్పిరి. సమితి సభ్యుల ననుమానాస్పదులుగ మాడబడుచుండెడి వారేనానాకు తెలియదు. బారిసాల నాయకులగు అశ్వనిబాబు, సరిష్ బాబునను పోలీసువారు బాగ్రత్తతో జూచుచుండిరి. పురమందిరమున లాడుమార్గే గారి సభిసందించుటకు సంబంధించి వారలలోనే నొక యును. నాకు కార్య వి శార ద ప త క మీయ బడలేదు దేశ సేవ చేయుచుండు నాడగుటచే ౧౯౦౫ తేదీ ౧౯౦౬ సంవత్సరములలో ఘోర్కావాని లాశి దెబ్బచే నా నెత్తిపగిలినది. “బాధింపబడిన వారికే గౌరవము” అనుపుస్తకముండెననియు, బాధింపబడినవారి బాలికలలో నాపేరు పుడెననియు నాకు తెలియవు బాంకిదత్తా బారిసాలసభ్యుడు. అతనితో బందిపోటుల విషయముల మాటలు సందనుసారముగ వచ్చెను. అందులో కామకూరి బందిపోటుల ముచ్చటించితిమి. గాని ఆదొంగ లెవరగుదురాయను అతనితో నే సలిపియుండలేదు. మొదట అతను చెప్పిన పడలేదు. నీ కేసుయు చూచిరాదని నే నభయమిచ్చితిని. గారేమిచేయుదురో అని అతనికి భయముకలిగెను. విమునతకే నే నెట్టి అభయహస్తము నిచ్చియుండలేదు. నాకెట్ల తనకు భయము కలుగునని భయమున నుద్దాయక ఈ

న. నీ కేసుపై నైన
కేసులలో
యతియ

సిద్ధాగ్రామ బందిపోటు కేసులోని తీర్పు.

బాంగ్ నందలి ప్రత్యేక మేజస్ట్రేటు గారు రైస్ కియప్ గారు సిద్ధాగ్రామ బందిపోటు కేసునందు తీర్పునిచ్చిరి. 59 ముద్దాయిలలో చాలినంత సాక్ష్యము లేనందున 15 రిని విడిచిరి. ముద్దాయిలలో 84 మాత్రమే న్యాయసాక్షులునకు వచ్చి యుండిరి. మరి 19 మై. ఐ. పి. సి. 895 కేసును ప్రకారము నేరము మోపబడెను. వీరిలో 700 విడవబడిరి. మిగిలిన 12 రికిని ఒక్కొక్కరికి 7 సం॥లు కలిపి వరకము నిర్ణయించిరి. ఈ బందిపోటు పట్టవగలు జరిగెననియు ముద్దాయి లందరును సహాగ్రామ నివాసు లగుటచే ఫిర్యాదులకు దెలిసిన వారై వారితోయిచ్చి పుచ్చుకొను న్యాయసాక్షుల గలవారనియు దొంగల ముసుగులు వాల్చి యుండలేదనియు దొంగతన మతి సామానుతో చేసెదనియు తీర్పునందు జెప్పిరి.

మిర్రాలో కేసు.

సయాల్కూట జిల్లాలో రయ్య తహశీలుకందున్న మిర్రాలో నందు జరిగిన కేసునందు 9 రిని బట్టి విచారణకు బంపిరి. ఈ కేసులో నీచులు కొందరు 2 క గ్రామములోని హైదర్ అలీ బడి చుర్యాద కుటుంబములోని యొక స్త్రీని ఎత్తుకొని పోయిరి. ఇటీవల ఈ స్త్రీ తిరిగి వచ్చెను. జిల్లా మేజస్ట్రేటుగారు వీరిలో నిర్దోష విడుదల చేసి మిగిలిన 7 గుర మిడకు 147, 842 కేసులకు ప్రకారము నేరములు మోపిరి.

సంస్కృతపండితు నొకని పోలీసువారు పట్టుకొనిరను నడంబడి.

లాహోరు జులై 16:— ప్రాథమిక టాటాసింగు యం. పి. గారిని పోలీసువారు పట్టుకొనిరను కలిగినవాడుకకు కారణమేమియు లేదనియు, ఆయన యిప్పుడు మున్న ఆనాలో నున్నారనియు రెవ్యలు గెజెటుకు తెలియవచ్చినది.

ఒక విండు.

లాహోరు జులై 19:— రిజరంగము నుండి గాయముల చేతను జబ్బుల చేతను, తిరిగి వచ్చిన సిపాయి లకును లాహోరు పటాలముల ఉద్యోగులకును అనుచరులకును పురమందిరమున రాజోవు బుధవారమున విందొసరింప బడును.

సిమ్లా

ప్రాన్సుకు పంపబడు సామూరులు.

సింలా జులై 19:— చార్లా సంఘమువారిట్లు ప్రకటించిరి. లై కెస్స లేక ప్రాన్సుకు పోవుట కను మత్తొం పబడిన సామూరు లిప్పుడు ఇటలీకి కూడ నట్లనే పోవచ్చునని ఇండియా మంత్రి గారి వద్దనుండి వార్త వచ్చినది.

ఫిరంగులతో జోక్యము కలుగజేసికొని నందులకు 4 సంవత్సరముల శిక్ష

సింలా జులై 19:— ఫిరంగులతో ముద్రదేశముతో జోక్యము కలుగజేసికొనిన ఒకవీరు దేశమునుకుమారుని శ్రీ కృష్ణ అనువానిని 80-8-15 తేదీన ఢిల్లీ కోటలో పోలీసు వారు పట్టుకొనిరి. వీరు నేరస్తుడని నిర్ధారణచేసి వానికి ఇండియను సేనలు కోర్టు 880, 461 కేసులకు రెంటి క్రింద 4 సంవత్సరములు 2 సంవత్సరములు శిక్షను అడిషన్ జిల్లా మేజస్ట్రేటు గారు వి శిక్షానాగా విధించిరి. రెండు శిక్షలు ఒక్కసారిమే ప్రారంభమగును.

దొంగలగుంపు.

నైర్వతి ఆఫ్రికాలో జయము నభిసందింపుచు

ఉత్తరములు, తంలివార్తలు.

సింలా జులై 19 — నైర్వతి ఆఫ్రికాలో కలిగిన జయము నభిసందింపుచు పంబాబు దొంగతనమువారికి చాలమంది ప్రముఖులనుండియు ప్రతినిధిసంఘములనుండియు, పాఠశాలల నుండియు అవతరితముగ బాబులు తంలివార్తలు వచ్చినవి. పంబాబు గారును మహమ్మదీయుల తరపున సవాల్ నకె ఆఫ్రి ఖానుగారును పశ్చిమ పంబాబులో భూస్వాముల తరపున గోటుమల్లిక్ మహమ్మద్ ఆమీరుఖానుగారును సిక్కులు హిందూవుల పక్షమున బాచా ఎడ్వోకరుగారును జలందరు పురవాసుల పక్షమున రావుబహదర్ కోతుసింగుగారును రావకీషిండి జిల్లాలో నున్న ఆస్తి తెగలవారిపక్షమున రావుబహద్రు బూతసింగుగారును తంలివార్తల నంపిరి. ఇట్లు రాజభక్తి గనుపరచినందులకు లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారు వందనము లాచరింప నిచ్చగతియున్నారు.

బర్మా

చీనాలో వరదలు

రంగూను జులై 19:— క్యంబూంగ్ పరగణాలో వరదలుపాతినవని చీనాకుండి తెలియవచ్చినది. గట్టుతెగిపోయినవి. పంటలు నాశనమైనవి. మిలియనుపౌండ్లు ఖరీదుచేయు అస్తికి నష్టము కలిగినది. చాలమంది ప్రజలు చచ్చిరి. అనేక మందికి ఇబ్బలేవు. వారిలో కొందరికి త్రేయూరుకు దిక్కుకూడ లేకుండనైనది. కాటకమునుండి తప్పించుటకు సామియామని క్యాంబూంగు ప్రజలు బర్మావారిని ప్రార్థించిరి. ఇక్కడ చందాల వనూలుచేయుచున్నారు.

రంగూను కొత్త మురువచ్చుట.

రంగూను జులై 19:— ఇంగ్లండునుండి బయలుదేరి చాలకాలము ప్రయాణముచేసి యాలోజననే ఛిడవిన అను నొక యిక్కడచేరెను. పయనమైన రెండురోజులకు (16-8-17 వతేదీన) రెండు జర్మనీవారి జలాంతర్గాము లగుపడినవి. కృత్యైస్ స్త్రీయను వంకరటింకరనడిపించి వాని నాము పద్ధి వమునుండి కాపాడెను. పెనుగు ౧౫౦ మైళ్లదూరమున బాకెట్ టాకరువద్ద స్త్రీయకు మెట్ట ఎక్కినది. పడవల కేమియు ప్రమాదము సంభవించలేదు. చులకంబుఅను నొక దానిని మెట్టనుండి లాగుటకు ప్రయత్నించెను. గాని శక్తి చాలక పోయెను. ర-2౦౦౫ తేదీన యీ నౌకయు, మరొక నౌక మార్చచెస్ అనునదియు ఛిండ్ వియకు మెట్టకుండి లాగితేరు Xలిగెను. అంత నామోడ రంగూనుకు బయలు దేరెను.

రంగూనులో పార్సీసంఘమునకు

సంబంధించిన దావా

రంగూను జులై 20:— న్యాయమూర్తి ఎంగు గూరి ఎరుట మానీయులకు ఎం కాష్టీగారుకు మరి ముగ్గురును 1 చెల్లాగారిమీదకు (ఆమె సురక్షవదన కాష్టీ గారి ద్వారా) 2 యస్. కాష్టీగారి మీదకు తెచ్చిందావా సాగాంకముల విచారణకువచ్చినది. దాల్ హాసీబిద్దీనున్న పార్సీఆస్తి దేవాలయములోనికి 1 వ ప్రతివాది రావడము. అచట జరుగు మత విషయ కోతనములలో నేటి సంబంధమున కలిగి యుండనూడదు 2 వ ప్రతివాది 1 వ ప్రతివాది, నా దేవాలయము సరిహద్దులోనికైనను తీసుకొని వెళ్లరాదనియును చామలు దావాచేసిరి. చాల నేపు విచారణచేసి ఈ దిగునసారాంశము తేర్పుపబడినది. ౧ న్యాయకారమును మైయుంటున్న నే మై చామమున్న వా (8) అగ్ని దేవా

సంయుక్త రాష్ట్రములలో శలభములు.

జూలై ౧౯. — గతవారమున నీరాష్ట్రములలో ౬ జిల్లాలలో శలభములు కనబడినవి గాని ౨ జిల్లాలలో మాత్రము కన్పించినవి.

సంయుక్త రాష్ట్రముల శాసన సభ.

జూలై 19. — నేడు జరిగిన శాసన సభకు ౪౪ జేషన్లు మొత్తముగా రద్దయ్యెను గానుండిరి. మానీయులగు పీఠాగారు పాలకసంఘముల చట్టమును ప్రతిపాదించిరి. ఇదివరకు పాలకసంఘశాసనములు 4 గా నున్నవి. ఇప్పుడు వారి శేకశాసనముగ చేయవలెననిరి. మహమ్మదీయులకు ప్రాతిభ్య మొసంగకుండుట సంశాసకరమని మానీయులగు రిజా ఆలీగారనిరి. హిందూమహమ్మదీయ సంఘములను కూల్చుముగల్గి దేశాభివృద్ధి కొరకు పనిచేయుటగునట్టి శాసనమున మహమ్మదీయ ప్రాతిభ్య విషయము పరిష్కరింపబడదనున మానీయులగు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు నడిచిరి. ఏ పాలక సంఘములలో నుని హెచ్చుగా నుండవలె ఆచట మాత్రమే కార్య నిర్వాహకాధికారుల తేర్చుకడబడుదురని మానీయులగు పీఠాగారనిరి. ఈ శాసనమును గురించియు కొక ప్రత్యేక సంఘము ఏర్పరచబడింది. కనావరురాజాగారి పరగణాశాసనమును గమనించుటకుగాను ప్రత్యేకసంఘ మేర్పరచబడినది. బందలు ఖంబులలో బుణములపాలెనజమీందారుల శాసనమునభూముల ఆక్రమణ సకరణశాసనమును ఏర్పరచబడి ఆమోదింపబడినవి. బుణములపాలెనవారినిగూర్చిన శాసనమును మానీయులగు కాకానలామసర్కూసీగారు ప్రతిపాదించిరి. యుద్ధవశలన నీశాసనము పరిష్కరించుటకు వీలులేదనుటసమంజసముగాదు. ఈ శాసనము యుద్ధములో పోరుచున్నవారి యుద్ధయోగార్థ మేర్పరచబడినదని ఆయన చెప్పిరి; సభముగిసినది.

దావాలుత్పరగా పరిష్కరింపబడకపోవుట.

జూలై ౧౯. — నేడు హైకోర్టులో తేలు గోపాల లాలసీలుగారి వారసులు రిసీవరులు చాలసామ్య దుర్బిని యోగము చేయుచున్నారు. అట్లుచేయుటకు దావాపింపవలయుననియు దావాచేయగా, దావాపరిష్కారము మిక్కిలి రియాలిస్టుగనున్నదను విషయమున న్యాయమూర్తి చాదరిగారిటుల తీవ్రముగ ప్రాసరి. సీలుగారు కలకత్తా నివాసి, కోటిశ్వరుడు. నేనీ పిటిషనును కొట్టివేయుచున్నాను. కుటుంబసంబంధముగు దావాలలో రిసీవరుల ఏర్పాటు తాత్కాలికముగానుండవలెననియు నేను నిరంతరమును వాదించుచుచుంటిని. వెనుక నీకోర్టులో దాఖలై కేసుల సంఖ్య గమనించిన వారందరు నాతో నేకీభింపకపోరు. ఒక దావాలో న్యాయమూర్తి ఫియరుగారు “ఈ దావా కుటుంబసంబంధముగు దావా అనేక సంవత్సరములనుండి ఈ దావా పరిష్కరింపబడకుండుచున్నది. ఇదిచాల నవమానకరము. అనినదివారి ఆనిధాన మిప్పటికిని ఆరితిగనే యున్నది. నేనీ న్యాయస్థానమున 26 సంవత్సరములు న్యాయవాదిగాను, 4 సంవత్సరముల నుండి న్యాయాధిపతిగను నుండుటవలన నాకిది మరింత యవమానకరముగా నున్నది. సాధ్య మైనంతవరకీ యమానవమాన తగ్గించుటకు నేను విశ్వప్రయత్నము చేయుచున్నాను. పోక్తనానమునట్టి ఆర్టుల కీకోర్టువారు తగిన న్యాయమును చేతురగి నేను నమ్మెదను. రిసీవరులు రు ౨౦౦౦౦౦ ల విలువగల సాగునమును

స్థానిక వార్తలు

24-7-15: — యద్రాసు పార్లమెంటుసభ: — 8 ఘంటలకు

7-8-15: — విక్టోరియా హాలు ట్రస్టీయగు పి. పి. రామస్వామిఅయ్యగారు ట్రస్టీగా నుండుట మానుకొనినందున, చెన్న పట్టణము మునిసిపల్ కమిషనరులుగా నుండగలవారందరు 7-8-15 తేదీన 4 X౦. లకు రామస్వామిఅయ్యగారి స్థానమున వతియొకట్రస్టీ నెక్కుకొనుటకు సమావేశము అగుదురు.

వృత్తాంతములు

కాశీహిందూవిశ్వవిద్యాలయము. — కాశీలోని విశ్వవిద్యాలయమునకు పునాదిస్థాపనము శ్రీవైసరాయిగారు రాబోవు కీతకాలరంభమున జేయుదురని తెలియుచున్నది.

మహమ్మదీయ మృతక శేఖరపరిక్ష. — మార్చి 2 తేదీన గౌ. అచార్యులు తంబి మర్కాయాడు సాహెబు బహదూరుగారు వేసినప్రశ్న మింజూరులే, రాజధానిలోని మేజిస్ట్రేటుల కందరకు నీకింది యుత్తరు వొసంగబడెను: — మృతక శేఖర పరిక్షకు పాతిబెట్టబడిన మహమ్మదీయ కీశ్వరుల శ్రద్ధ తీసుకవీరచ్చిప్పడు సాధ్యమైనంతవరకు మహమ్మదీయులచేతను, శ్రేష్ఠులుగ మృతుని బంధువులచేతను చేయింపవలయును; మహమ్మదీయ శ్రీలమృతక శేఖరపరిక్ష జేయవలసి యున్నచో సాధ్యమైనంత వరకు శ్రీవైద్యుల (తేడిదాక్టరుల) చే చేయింపవలయును.

విశాఖపట్టణపు నౌకాశ్రయము. — తెంగాలు నౌకాశ్రయములయ్యే వెద్ద అగ్గినులో అసోసియేటెడు ప్రెసు వారు వాకలుచేయగా ఈ మధ్య విశాఖపట్టణము సముద్రపు తీవుల నౌకాశ్రయమును గట్టుదురని చేయబడిన వదంతి యని తెలిసెను. 1906 నుండి నవీమరి సంవత్సరమున పని యారంభింపబడునను వదంతి ప్రబలెను. అప్పటినుండి అరుగోయరుగోయరు యనుచునే చెప్పుకొనిరి. 10-15 నెలల క్రితము ఆశ్రయమునకు ప్లానులు కాబోవు ఖర్చులు అన్నియు తయారు చేయబడినవి యు అవి ఆమోదింపబడినట్లును గూడ జెప్పు కొనిరి. కాని మొన్నను యుద్ధ మారంభముకాగానే కొత్తపనులన్నియు నాపు జేయబడునను నొక్క యుత్తరువుతో నన్నిటితోవారు దీనిని గూడ వెనుక బెట్టిరి. సుధి జరిగిన శతతాత, నయినను ఈ యుద్ధమును సానుకూలము చేతురు గాక!

పోర్టు సెయింటు జారి గెడెట్టు

డబ్ల్యూ. డబ్ల్యూ. ఫిలిప్సుగారిని నుత్తరు నాయస్థాన వేత్తగా నియమించుటవలన నీకింది ఫలవర్తము ఉత్తరువు చేయబడెను: — జి. హెచ్. బి. బాక్సుగారు దక్షిణ మలబారు జిల్లా సెయిన్సు జడ్జిగారు, దక్షిణ మలబారునుండి ఎ ఎడ్జింగుటనుగారు కృష్ణాజిల్లాకు; కృష్ణానుండి ఆర్. ఎ. జెంకిన్సుగారు బల్లారికి బదలాయించబడిరి.

సాంటి వెంకటగౌరముగారిగు రెండవ కలెక్టరు జాయంటు మేజిస్ట్రేట్.

పరిశ్రమవిద్య

చేతిపనులు: నేర్పుకొనువారికి అర్హియును ఫోటోగ్రాఫర్లు ఎన్. గోపాల స్వామినాయనిచే ననుభవంబుబట్టి వ్రాసిన తెనుగు గ్రంథములు. ఇందనేక ప్రతిములు పనులు చేయురీతిని యుండుటచే నెట్టివారు నితరుల సహాయము లేక నేర్వవచ్చును. ఛాయాగ్రహణ తంత్రము 1 భాగము: — ఇందు ఫోటోలీటియ విధము, డెవలపింగు, గీటచింగు, పద్ధతులున్నవి. వెల 8 అణాలు. డిటో 2వ భాగము 1 వ భాగమున అభ్యాసులకు కఠినములని విడిచిన బ్రామెడెకలార్డి, ప్లాటినోటైప్, విచిత్ర ఫోటోలు, చేతిగుడ్డలపై ఫోటోలెక్చరు, కంటికి కనబడకయుండి కావలసిన కనబడునటుల జేయు వివిధతంత్రములున్నవి. వెల 8 అణాలు.

విద్యగురు 1 వ భాగం: — లోహములజేయుట, మద్యాగ్రుర సిరాలు, వాతసిరాలు సబ్బులు, పెంట్లు, రబ్బరుస్టాంపులు, ఎలెక్ట్రిక్ బ్యాటరీలు, టెల్, ఎలెక్ట్రిక్ టైపు, లైటు, గిల్ట, ఎచ్చింగ్ కొత్తుకట్టులు అగ్గిపుల్లులు చునమేచేసికొన నేర్పును. వెల 8 అణాలు. 2వ భాగం: — పోటోలీట కావలసిన సామానులు ఎలక్ట్రిక్ కేక్కులు, శ్రుతిపెట్టెలు రకంవారిసబ్బులు, వివిధ పెంట్లు సిరాలు, పన్నీరు, అత్తరులు, వార్నిషులు, బ్రెండింగు పనులు ఇంకా అనేక వివిధములైన పనులు గలవు. వెల 8 అణాలు.

చిరునామా: — ఎన్. గోపాల్ అండు కంపెనీ, 18 రామానుజయ్య వీధి, సామలకాడుపేట, మద్యాగురు.

యుద్ధచరిత్రము

చందాదారుల కొక విన్నపము. జూలై 17-వ తేదీనుండి చందాదారులకు పంపుట ప్రారంభింపబడినది. పంపుటకు 10 దినములు పట్టవచ్చును. 1-వ నెంబరు మొదలువరుసగా వారపత్రిక చందాదారులకు పంపబడుచుండును. కాన మొట్టమొదటి దినముననే రాకపోయినచో గొంతకాలము వేచియుండ బ్రార్థితులు. పత్రికము దుగా నందగోరు వారపత్రిక చందాదారులు దాని విలువ 1-0-0, పోస్టేజి రిజిస్ట్రేషను వ్యయము. 0-3-0 లు మొత్తము రు. 1-3-0 లు మనియార్డురు. మూలకముగా బంపిన మొదటిదినమే పంపబడును. నిజాంరాష్ట్రపు చందాదారులుండు తొపుకు వి. పి. తేనిచో వారుముందుగా 1-3-0 లు పంకగాని సంచికలు పంపబడవు. ఇతర చందాదారులకు ప్రకటించిన విధము రూ 1-3-0 లకు వి. పి. గా సంచిక పంపబడున ఈసంఘిక అనేక యుద్ధపటములతోను యచరిత్రముతోను, దివ్యమయిన వ్యాసములక దనరారుచున్నది గాన సంచికలు కావలసిన త్వరపడవలయును.

వ్యవస్థాపకు

Weather Report

There has be soon current. the country neighbour to the b Depr

THE GREAT WAR.

Stubborn Fighting in Poland.

DUTCH NEUTRALITY: MR. CHURCHILL'S STATEMENT.

Alien Enemies in India.

MORE STRINGENT MEASURES UNDER CONTEMPLATION.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN

Alien Enemies in India.

LONDON, July 19.

Referring in the House of Commons to the treatment of the enemy aliens in India Mr. Chamberlain announced that he had just received a telegraphic report from the Indian Government stating that it considered the time had come to take greater precautions against the abuse of leniency than hitherto. It will probably proceed on the same lines as are being followed in Great Britain.

Cotton Trade.

LONDON, July 19.

In the Commons Lord Robert Cecil said that sixty cotton cargo steamers since March 11th had been diverted to British Ports and payment amounting to nearly 7,00,000 pounds had been made in respect of 25 shipments purchased in pursuance of an arrangement with American cotton shippers.

A Correction.

LONDON, July 19.

In yesterday's message regarding meetings throughout the Empire please read August 4th, not August 8th, anniversary of declaration of war.

Conversion to Jewish Faith.

LONDON, July 19.

The 'Jewish Chronicle' states that Honourable Miss Venetia Stanley whose engagement to Mr. Montagu was recently announced has adopted the Jewish faith. (Mr. Montagu was for nearly five years the Under Secretary of State for India under Lords Morley and Crewe.)

FRANCE.

Minor French Successes.

LONDON, July 19.

PARIS.—Fighting yesterday consisted of minor French successes and repulse of violent German attacks at Souchez and in Argonne. Germans at Souchez attacked during night on a front of 1200 yards. They were repulsed.

RUSSIA.

The Fighting in Poland.

German and Russian Reports.

LONDON, July 18.

Communications are suggested.

HOLLAND.

NEUTRALITY OF HOLLAND.

Mr. Churchill Interviewed.

LONDON, July 19.

Mr. Winston Churchill, in an interview with the correspondent of a Dutch paper, said the Allies in no circumstances would dream of pressing the Netherlands to abandon her neutrality, but there was a possibility of the Germans attacking the Netherlands.

Dutch Press Gratified.

LONDON, July 19.

AMSTERDAM.—The Dutch press is gratified at Mr. Churchill's statement, which is regarded as of an agreeable and tranquillising nature calculated to cause the utmost satisfaction.

INDIAN TELEGRAMS.

[ASSOCIATED PRESS AGENCY].

SIMLA.

An Organised Gang of Dacoits.

All Members Get 7 Years Each.

SIMLA, July 19.

The following Press communique has been issued:—On the 28 April last, the inhabitants of the villages of Niwar, Bhaon and Halalpur, in the Karnal District, detained and caused the arrest of a gang of 20. These were subsequently proved to be an organised and armed gang of dacoits who had committed a number of dacoities in the United Provinces and on conviction under Sections 399 and 402, Indian Penal Code, all the members of the gang have been sentenced to terms of seven years imprisonment.

Villager's Public Spirit Rewarded.

By Remission of Land Revenue.

In recognition of the public spirit shown by the Karnal villages, the Government of India have, on the recommendation of the Lieutenant-Governor, sanctioned the remission of a year's land revenue amounting to Rs. 1,560 of the three villages.

The Success in South West Africa.

Punjab Lieut.-Governor Receives Congratulatory Telegrams.

SIMLA, July 19.

Numerous congratulatory telegrams and messages on the surrender of the German forces in South West Africa, have been received by the Punjab Government from various persons and representative institutions and Schools in the Provinces. Messages received among many others from Ali Khan Quazibash on behalf of the Punjabi representing the Punjab Mussalman Amir Khan, or Wazir.

TELEGRAMS.

CALCUTTA.

Prolongation of Litigation.

A DISGRACE TO LEGAL PROCEDURE.

Justice Chowdhury's Strong Comments.

CALCUTTA, July 19.

At the High Court, to-day, Mr. Justice Chaudhuri, disposing of an application made by the reversioners to the Estate of the late Gopal Lal Seal, a millionaire of Calcutta, to restrain the alleged waste of property by the receivers, made strong comments condemning the prolongation of litigation. In refusing the application His Lordship said:—"I have always strongly held that the appointment of Receivers in family suits ought to be in the way of interim management. Any one familiar with what are known as the old equity suits pending in this Court, I venture to think, would readily adapt my view in the case of Wilkinson vs. Gangadhar D. Sircar. Referring to the case of Chandra Nath Biswas Vs. Biswanath Biswas, Mr. Justice Fhear said that it was a suit for partition between the members of a joint family, and it had been so many years on the file of this Court as to constitute, in his opinion, a disgrace to our procedure. I regret to have to say that the disgrace continues, and I feel the shame and disgrace of it all the more, having been associated with the Court for nearly thirty years now 26 years at the Bar and about four years as a Judge. It has been my humble endeavour to lessen this shame and disgrace, and wind up all these suits as far as practicable. I am sanguine that this Court will eventually be able to do Justice to this and other such estates, and respectfully endorse the opinion of the Appellate Court. I am not prepared to accede to this application. The Receivers have sold certain of the property of the value of about Rs. 2,00,000 and have used a portion of the money in paying some of the debts. The purchasers ought to be given possession of the properties sold to them."

Story of Eleven Strings of Pearls.

A Suit in Calcutta High Court.

CALCUTTA, July 19.

An interesting story of eleven strings of pearls which cost their owner his life was told to-day to Mr. Justice Chaudhuri when an application was made on behalf of Sitaram Das Allamull, Jewellers. One Sirdar Hossain, who used to bring pearls and jewellery to the applicant for disposal, on the 16th March last year deposited eleven strings of pearls with the applicant. A few days later Sirdar Hossain was murdered. Sitaram Das then went to the Police Commissioner and offered to deposit the pearl strings with him, but he was advised to keep them and to ascertain if there was any claimant. Subsequently Abdul Karim, a Memon, claimed these strings, and has brought a suit in the High Court to have it declared that these strings belonged to him. The applicant asked that leave be granted to him to deposit the strings with the Registrar of the Court. The application was granted, and he was directed not to appear during the hearing of the suit.

'Independent India' Pamphlets.

CALCUTTA, July 19.

Copies of the seditious leaflet, "Swadhin Bharat" were received by post at Narainganj. These copies were posted from Dacca and were made over to the Police.

The Milk Supply Committee's

Recommendation.

Accepted by the Corporation.

CALCUTTA, July 19.

All suggestions made by the Corporation of Calcutta, on the recommendation of the Milk-supply Special Committee, have been accepted by the Government of Bengal, and have been incorporated in the Calcutta Municipal Act Amendment Bill, with the exception of the proposal for licensing and centralizing by the Corporation of cowsheds and dairies outside Calcutta, which supply milk to the city. This proposal is under the consideration, and, if approved, will be taken up by the Select Committee.

The Maharajah of Durbhauga.

An Evening Party by Calcutta Moslems.

CALCUTTA, July 19.

A party was given by the Calcutta Moslems.

TELEGRAMS.

EAST BENGAL.

The Barisal Conspiracy Case.
A Pleader Examined.

Government Briefs Did Not Add Much to His Income.

BARISAL, July 19.

In the Barisal conspiracy case which is being tried before the Sessions Judge, Babu Shyama, Mr. C. H. Dutta, Pleader, who was instrumental in causing the arrest of the gang, was cross examined at great length by Mr. B. C. Chatterjee. Witness said:—At Dacca I took down the statement of the approver Rajani Das when I went with Rajani Das & Janaki Dutta to persuade Kaghlu Babu, Zamindar, to keep my cousin Janaki in his service. I left Barisal on the 11th September and the statement was taken on the 12th. I did not hear at the time that Inspector Jogesh Chandra Bhowmik was at Dacca. I was at Boiepur for two days and the statement was with me. I was at Calcutta for about ten days and it was four or five days after I went to Calcutta that I met Jogesh Bhowmik in Beadon Square, where I went to walk. I intended to show the statement to the Magistrate and that was the reason why I took down the statement of Rajani Das. I hear it for the first time that I was a Police suspect. I had no suspicion that I was watched by the Police. Jogesh Babu came to Beadon Square half an hour after me. I had a talk with Janaki Dutta about a gun theft case some six weeks or month after the occurrence. I was a member of the Swadesh Bandhab Samiti. The Members were against the partition of Bengal and not in favour of the boycott. The three meetings I attended did not advocate the propaganda of boycott. I took to Swadeshi articles on one occasion. My father brought foreign made cloth and my neighbours objected. I don't know whether the members of the Samiti were looked upon with suspicion. The leaders of Barisal, Aswani Bahu and Satish Babu were watched. I went on a deputation to Calcutta to congratulate Lord Morley in the Town Hall meeting. I was not a Kavya Visharada medalist as martyr. I got a crack on my head from a lathi blow by a Gurkha in 1905. I don't know that there was a treatise called "Honour to the Oppressed" and that I was included in the list of the oppressed. Janaki Dutta came to Barisal, and I had a talk with him about dacoities in general and Kamikuri dacoity in particular. I had no discussion with him about who the dacoits might be. He was at first disinclined to make any statement. I gave him an assurance that no harm would be done to him. He was afraid of the Samiti people. I did not give him an assurance about the Samiti people. He did not express any fear about the Police. He was afraid, lest he should be entangled in the case as an accused. I assured him that he would get into no trouble. I have been getting some Government briefs since the last trial. I did not except any reward from the Government when obtaining the statement. I did not complain to any body at any time that many briefs were going to others and not to me. Government briefs have not made any perceptible addition to my income. It has increased only by an insignificant fraction.

BURMA.

THE PARSI COMMUNITY OF RANGOON.
An Interesting Suit
The Right to Enter a Fire Temple.

RANGOON, July 20.

The case of the Hon'ble Mr. M. Cowasjee and 3 others Vs. (1) Belta by her guardian S. Cowasjee, (2) S. Cowasjee, was on before Mr. Justice Young for settlement of issues. A declaration that the first defendant was not entitled to the use and benefits of the Parsi Fire Temple in Cause Street, or to attend at or participate in any religious ceremonies and for injunction restraining her from entering the temple, and the second defendant from taking the first defendant into the temple premises. After considerable discussion the following issues were framed, and the hearing will come on in its turn:—(1) Does the plaint disclose any cause of action? (2) Is this suit maintainable? (3) who are entitled to the benefits of the Fire Temple? (4) is the first defendant daughter of a Parsi mother? (5) is it possible for the first defendant being the daughter of a non-Parsi father to be initiated. (a) into the Zoroastrian religion and (b) into the Parsi community.

Floods in China.

Great Distress.

RANGOON, July 19.

TELEGRAMS.

that the object was the consolidation of the Municipal Law which was at present continued in four separate enactments. The Hon'ble Mr. Riza Ali regretted that no representation had been given to Mahomedans. The Hon'ble Pundit Motilal Nehru expressed the hope that the Bill would settle the question of Mahomedan representation once for all, to enable both communities to settle down and work for the country's good. The Hon'ble Mr. Pim replying to the discussion said that executive officers would only be appointed to Municipalities where the work was heavy. The Bill was referred to a Select Committee. The Pirgani of Kaswar Raja Bill was introduced and referred to a Select Committee. The Bundelkhand Incumbered Estates Law and the Alienation of Land Law Amendment Bills were taken into consideration, and passed after a slight discussion.

The Hon'ble Khwaja Ghulam-us-Saqiani introduced the Debtors Equitable Relief Bill. He mentioned that he had been told that the Bill should be delayed owing to the war, but he thought this no sufficient excuse, since it was principally for the relief of those fighting at the front that the Bill was introduced. The Council adjourned "sine die".

Locusts in the United Provinces.

LUCKNOW, July 19.

Locusts were reported in six districts of these Provinces last week. In only two was any damage reported.

PUNJAB.

Punjab Dacoities.

A Village Raided by Armed Gang.

LAHORE, July 19.

A gang of about 500 dacoits, armed with dangs, hatchets, etc., raided a village on the 1st March in the afternoon and looted all the Hindu shops and houses. The total losses, according to the complainants, are estimated at about Rs. 35,000 besides "vahis" containing accounts aggregating to something like Rs. 10,000. The case, like others of its kind, turned solely on the question of identification, none of the stolen property having been recovered. It being held that there was satisfactory evidence of identification against 12 men, they were convicted.

Judgment in Sidha Village Dacoity.

Judgment was recently pronounced in the Sidha village dacoity case by Mr. Keough, Special Magistrate, Jhang. Out of 56 men charged, of whom 34 were actually present in the Court, 15 were discharged for want of sufficient evidence against them, and charges under Section 395, Indian Penal Code, were framed against 19 persons. Of the 19 persons so charged 12 were convicted and sentenced to seven years' rigorous imprisonment each, and seven acquitted. The Court observed the dacoity occurred in broad daylight and the accused, who were all residents of the adjoining villages, who previously known in varying degrees of familiarity to all the prosecution witnesses, while some of the accused had dealings with some of the complainants, which was clear from the lists of vahis accounts. The dacoits were not muffled. The raid was badly carried out, and the raiders, who were in a defiant mood, showed a bold front.

The Mirowal Case.

In the Mirowal case, in the Rayya Tehsil of the Sialkot District, where a few badmashes had attacked the Hindus in a village and had carried off a respectable woman, who returned afterwards, nine men had been arrested and were sent up to the District Magistrate. The District Magistrate has charged seven of the men under Sections 147 (rioting) and 342 (wrongful confinement) and has discharged the other two.

The Reported Arrest of a Sanskrit Professor.
Without Foundation.

LAHORE, July 19.

The "Loyal Gazette" learns that the report of the alleged arrest of Sanskrit Professor Tej Singh, M. A., is absolutely without foundation and that he is at present living in Mastuana.

An "at Home" Entertainment.

T. S. S.

An "At Home" entertainment was held in the local T. S. S. hall.

TELEGRAMS.

sedulously and regularly furnished to the people. At the outset special leaflets were published and distributed by the Administration. These were then succeeded by daily leaflets. At the same time the chief educational officer was deputed on a lecturing tour throughout the State and was duly supplied with maps and literature for the purpose.

The Suit Against Bank Auditors.
A Compromise.

BOMBAY, July 19.

Mr. Justice McLeod to-day, disposed of a suit in which the Official Liquidator of the Credit Bank claimed Rs. 1,77,930 from N. K. Mistry and A. E. Cama, the Auditors of the Bank, being the dividends to the shareholders, the Manager's salary and the income tax wrongly paid on incorrect balance sheets. To avoid further litigation and costs, the defendants offered to pay Rs. 5,000 each, and the Court accepted the offer and passed orders accordingly.

Indian Specie Bank.

Application to the High Court.

BOMBAY, July 19.

At the High Court, to-day, before the Chief Justice and Mr. Justice Davar, an application was made, on behalf of Hirji Khetsey, contributory of the Indian Specie Bank and the Chairman of the Committee appointed by the shareholders of the Bank, other than the Directors, for a rule for the stay of an order passed by Mr. Justice McLeod issuing notice for the call of the balance of Rs. 50 per share. It was stated in the application that an appeal had been filed against the order of Mr. Justice McLeod, and the shareholders wanted time to formulate a scheme to meet their liabilities. Their Lordships ordered stay of the issue of notices against the applicant pending the hearing of the appeal.

Bribe Case Against a Sub-Judge.

POONA, July 19.

The High Court having declined to interfere, the second charge against Govind Balwant Laghate, the First Class Sub-Judge of Ahmednagar, was proceeded with on Saturday in the Court of Mr. Garrett the Additional District Magistrate, Ahmednagar. The charge was in respect of one Hundi alleged to have been given to the accused Sub-Judge as bribe. The accused in this case were three in number, namely Sub-Judge Laghate, Narayanadas Kanayatal and Jagannath Fakirchand. On the application on the Crown Prosecutor Khan Bahadur S. C. Davar, Narayanadas Kanayatal was acquitted and discharged, the defence taking exception to this procedure, as it left them without the means of rebutting Narayanadas evidence since Jagannath was co-accused with the Sub-Judge. Rao Saheb Girdhar Singh, Inspector, C. I. D. was again examined and he stated that in the course of investigations he had examined the account books of the accused Jagannath Fakirchand and found entries showing two Hundies made payable to one Balwantrao Govindrao. Jagannath told him that this Balwantrao was in reality a pleader named Balwant. Babajee Deshpande of Ahmednagar, who had died some months previously. The witness had gone through the account books of Deshpande, but found no mention of the "Hundies." The case is proceeding.

The Governor of Bombay

Visit to Hyderabad.

SECUNDERABAD, July 20.

Their Excellencies Lord and Lady Willingdon arrive at Hyderabad on Tuesday the 26th instant and will stay at the British Residency leaving on Wednesday night (the 27th).

LATER.—Their Excellencies Lord Willingdon and Lady Willingdon will visit H. H. the Nizam at Hyderabad leaving Poona on the 28th instant.

నాగరపువస్తుప్రదర్శనశాలయం దియ్యబడిన పతకము.
గొప్పగొప్పవారిచే వేన వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందిన
అమృతాంజనము అన్ని నెలలకు పరమామృతము

అమృతాంజనమును

అమృతాంజనము
అమృతశబ్దమాదినిగల
మాయమందుగాదు.
పొలియింట్ల నుండ వగినది.
వేలకువేలు సీసాలు విక్రయము.
అన్ని చోట్ల విక్రయింపబడుచున్నది.
నకలుమందులవలన మోసముగలుగును
పంచభాష చీటి చూచి
కొనిన మోసముగలుగుదు

అమృతాంజనము
అంజనశబ్దమంతమునగల
నకలుమందుగాదు.
తలనొప్పలు, వాయువునొప్పలు, సార్వ
పునొప్పలు, కీళ్ళపోట్లు, పక్షవాతము,
వాపులు, గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు
వీని కన్నిటికి అమృతమువంటిది.
చక్కని డబ్బీతో నహా
సీసానికి 8 అణాలు.

వాడని వారుండగు.

దంతచూరము

వంటినొప్పలకు మంచిపొదుము. సువాసన
గలిగియుండును. వెల స్వల్పము.
డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0 మాత్రమే.

దంతశూలహరి

నొప్పిగలచోట దూదిని మందులోతడిపి
పెట్టిన నొప్పినివెంటనేమాన్పును.
సీసా 1కి వెల 0-8-0 మాత్రమే

జీరరసాయనము

అగ్ని మాంద్యము,
మందు.

మోహినీ తైలము

మెదడుకు, కండ్లకు చలువజేయును. వెం
డుకలు నునుపుజేరును. కురులు పెరుగును.
5 తులముల నూనెగల సీసా వెల 0-12-0

మూలశంకకు తైలము

మూలశంకవలన ఆసనమువద్ద చర్మము
లావుబారి మొలలువర్పడి యమిత బాధగలు
గును. డబ్బీ 1-కి వెల 0-12-0 మాత్రమే.

కలరా మాత్రలు

కలరాతగిలిన వెంటనే మందుతినుట అవ
శ్యకము. కలరాకు బహుశ్రేష్ఠమైనది.
12 మాత్రలు డబ్బీ 1-కి వెల 0-6-0.

తేలుమందు

ఈ మందును కుట్టినచోటరాచిన బాధ
ను. ప్రతియింట నుండదగినది.
మాత్రమే.

తామర తైలము

తామర, తీట, ఏనుగుగజ్జ, దురద, రసి
కారుట మొదలగువాటికి మంచిమందు.
డబ్బీ 1-కి వెల 6 అణాలు మాత్రమే.

జ్వరహరి

చలిజ్వరము, విడుపుజ్వరము, మన్యజ్వరము
మొదలగుసమస్తజ్వరములకుదివ్యౌషధము
సీసా 1కి వెల 0-12-0 అణాలు.

కర్ణశూలహరి

5,6 బొట్లను చెవిలోపొసిన బాధతగ్గును.
పంటయుండదు. త్వరలో మాన్పును.
సీసా 1కి వెల 0-6-0 అణాలు మాత్రమే.

సుఖభోగి మాత్రలు.

కొరుకు సవాయిమేహములకు ఈమాత్రలు
బాగుగ పనిచేయును. వీనిని తినుచు
పడిన చోట సుఖభోగి తైలమున
మాత్రమే.

వృత్తాంత లేఖలు

బందరు వార్తలు.

(మాస్కోకియ ఉపనివేషకదక్షుడి)

మ్యూనిసిపాలిటీ.

మచిలీపట్టణము జూలై 14:—మాస్కోకియ ఉపనివేషకదక్షుడి క్రొత్త మహద్దళ ప్రారంభించినట్లు కనుపడుచున్నది. ప్రాతస్థలంబందు ఒక గొక రేతోలగి మాత్రం స్థలము వచ్చుచున్నది. అనేకవర్షములనుండి ఆరవవార్డుకు పాతకావైన అయినాల వెంటటరెడ్డినాయుడుగారు తమ వార్డులోనే గాక మరియొక వార్డులోగూడ నోడిపోయిరి. వీరు కాన్సిలులో, లేకపోవుటచే మాజైర్ మక్ గారికి సగముబలము తగ్గినదని చెప్పవచ్చును. ఈ సంవత్సరము క్రొత్తకావేర్వలనవడినస్థలము యువకులను, ఉత్సాహభరితులైన యువ్వారు, అందుచే మాస్కోకియపరిపాలనమునం దెట్టిలోపములుండవని నమ్మకగియున్నది. గొడుగు పేటవార్డుకు మూడు 25 సంవత్సరములనుండి మ॥రా॥రా॥శ్రీ కొండూరి లక్ష్మీనారాయణగారు పెంబుగా నెన్నుకొనబడుచున్నారు. ఇంతవరకు వీరిని ఎవరను ఓడించ లేకపోవుట మాడ వీరు చాల ప) జాహితులని చెప్పవచ్చును. వీరు ప్రతికార్యమున స్వయముగ చూచి తీర్మానము చేయుదురనియు మ్యూనిసిపల్ పరిపాలనా ప్రతినిధులు కొంతకాలమున వ్యయముచేయుదురనియు గూడచెప్పవచ్చును. కాని యంతట నైనను వీరు విరమించి క్రొత్తవారికిని యువకులకును ఆవకాశమిచ్చిన బాగుండునని సామాన్యముగ వివాదాధికులలో నొక యభిప్రాయము గలిగి యున్నది. కొద్దికాలము క్రిందట అట్టి యభిప్రాయమును వారే వెలిబుచ్చిపట్టు వాడుక గూడ గలదు. కాని వారు తిరిగి గొడుగు పేటవార్డుకే ప్రయత్నము చేయుచున్నారు. ఈ దభా సర్వా ఆది సారాయణమూర్తి గారును కంటేటి రామకృష్ణయ్య గారును గూడ ప్రయత్నము చేయుచున్నారు. ఈ యద్దెలో ఎడవో యొకరి కనుగనియు లగి సం॥ ల నుండి అవిచ్చిన్నముగా ఎప్పు కొనబడు చున్న లక్ష్మీ నారాయణగారు తమంటతామే మానుకొని తమకన్న చిన్న వారి కవకాశ మిచ్చుట ఉత్తమమని ప్రజలనుకొను చున్నారు. ఈ నెల ౧౯వ తేదీన ఎన్నికలు జరుగును. పర్యవసానము వెలకనుండి తెలియజేసెదను.

కంట్రాక్టరు.

మ. మా నేపల్లి సుబ్రహ్మణ్యం పాపూకారు గారు మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలరుగా మా కలెక్టరుగారు నియమించిరి. వీరు చాలకాలమునుండి మ్యూనిసిపల్ కంట్రాక్టరుగా నున్నారు. ఇప్పటికిని ఆదనవిని వదులుకొనినట్లులేదు. ఈపరవా పెనరి దయముండును. కలెక్టరుగారికి తెలియవండునా? తెలిసినవారు వీరిపేరట్లు విధానముచేసిరి? బహుశః తెలియదేమో. అట్లయిన ఇప్పుడయినను చేసినపరవాటును దిద్దిన బాగుండును. కాన్సిలరు కంట్రాక్టరుగానుండుట అత్యంతలోపమని వేరుగచెప్పనక్కరలేదు. మాస్కోకియమంతవెద్దబట్టి అయినను ఇట్టి చిన్న పనులను, పరవాటులను దిద్దుటను దిద్దించుటను చేయుట ఆస్పాసియేషన్ లేకపోవుట మిక్కిలి విచారకరము.

నుండి బి. ఏ. బి. యల్ లును, 40-5) నుండి, బి.

గోనుండివివాదాధికులను, ధనవంతులను,

పేయక జూలై 2 నెల 20-వ తేది.

నది. ఈ రోజంతయు వర్షకాలము వలెనే యున్నది. ఈ మునుకు మరికొన్ని రోజులుండె టట్లుగుపడుచున్నది. ఉడుపులగు వరకయిన ఉన్నయెడల బాగుగనుండును.

ఉద్యోగస్థులు.

మూడు ఎనిమిదిసంవత్సరములనుండి మాకు ఆస్తిస్థం టు స్థానముగా నుండిన వి. వి.పి. సుబ్బయ్యగారు రామనాథమునకు బదిలీయై వెళ్లిపోయిరి. ఇంతకాల మిక్కడనుండి తమ వైపునకు వెళ్ళుచున్న మా పురవాసులు వారి గౌరవాధి కృత్యంబునందును చేయక పోవుట మిక్కిలి శోచనీయము. వారి స్థానే గుంటూరునుండి వెంకట సుబ్బయ్యగారు వచ్చిరి.

మా ప్రెస్సిఫల్ డిప్రెస్సివ్ మునెస్ట్రీ గానున్న గంగాధర సోమయాజులుగారు కాకినాడకు ఆక్టింగుగా గవర్నమెంటుకి వెళ్లిరి. వారిస్థానే హైకోర్టునుండి ఒక ఆజ్ఞ వారుదయచేసిరి.

సకల సద్గుణములు బంగారము నాశ్రయించియుండు నను నీతివాక్యము లోకమునం దవదినమును ననుభవమునకు వచ్చుచుండును. అమెరికా కోటిశ్వరుడైన హేరిథావియ మునందిది బాగుగ రుజువైనది. హేరిథాగారితండ్రి వ్యాపార మువలన విశేషముగ ధనమువార్జించెను. తండ్రిపోయిన పిమ్మట హేరిథా లీలావినోదములందు ద్రవ్యమును వ్యయముచేయుచు ప్రాస్తునుగడపుచుండెను. ఇట్టిస్వభావముగల యొకనుండరాంగి వీరికంటె బడెను. వారిరువురు పెండ్లియాడిరి. పెండ్లియొకటవారము భోగలోలత్వముతో కాలమును గడపుచుండిరి. ఆనగరము నందు ప్రేమధర్మహృత్తు అనువేదాకోటిశ్వరుడుగలడు. ఆయన శిల్పికళాభిజ్ఞుడు భోగలోలుడు. హేరిథాభార్యకును ప్రాస్నోర్డు హైస్కూలుకును నావె వివాహముగాకపూర్వము స్నేహము గలదని ధావ అనుమానము గలిగినది. ౧౯౦౬సం॥ జూన్ లో నందు వీరందరును నొకమేడవైచి వింభోజము జేయుచుండగ ప్రాస్నోర్డును ధా విస్తోలుతో గాల్చిచుండెను. హేరిథాను పోలీసుభటులు పట్టుకొనిరి. ఆయనమీద ప్రాణహత్యనేరము మోపబడినది. కేసు 64 జనములు విచారించినది. ధావకు మన గొప్పగొప్పస్వామివాదులు వాదించిరి. విచారణకుజేయుచున్న పంచాయతినభ కేకాభిప్రాయము గలగలేదు. తిరిగి వేరొక పంచాయతి సభాసహాయమున విధానంబు జరిగినది. అప్పుడు నేరస్థుని పక్షపుస్వామివాదులు ఆయన ఉన్నాదుడని వాదించిరి. ధాపొలిసహిత్య నేరమును జేయలేదనియును పిచ్చి నాదనియు తీర్మానముచేసి పిచ్చివాడైతై దృశ్యాలయం దుగద బడెను. అచ్చటినుండి యొకసారి తిప్పించుకొని కనడాకు పోయెను కాని తిరిగి పట్టుకొనబడెను. తొమ్మిదిసంవత్సరములైన పిమ్మటను నిపుడు హేరిథా పిచ్చివాడుకాడని స్వాధిపతి తీర్మానముచేసెను. హేరిథా ౧౯౦౬ నందు పిచ్చివాడుకాడు, దోషికోపితుడు; పురస్కారచారయందు నేరస్థుడుగాడు, పిచ్చివాడు; ౧౯౧౧ పిచ్చివాడుగాడు, నేరస్థుడుగాడు ఇపు డాయన జామీనుమీదకు విడుదలజేయబడెను. భగ్యకాత్రులు, స్వామిస్థానములు, జనాభిప్రాయము లక్ష్మీప్రసాద సిద్ధములు. ఇరువదర శతాబ్దములను స్వామివాదులబుద్ధి తుకలత సాధింపబాలని భగ్యుక్తములు లేవుగదా!

వర్ష వ్యాపారములు

గతవారమునందు చెన్నపురి, కలకత్తా, బొంబయి వ్యాంబలందు వడ్డీ నిలుకడగ నున్నది. ఇప్పుడు 100 కి 5 చొవడ్డీరేటుగలదు. గవర్నమెంటుపత్రములు 8 1/2 వడ్డీగ చొప్పున విక్రయంబుచున్నవి. కొత్త ఇంకను తగ్గుననువాడుక గలదు.

రు 20-వ తేది.

ఆంధ్రవనతి గృహము.

ఆంధ్రవనతి గృహము తిరిగి పూనమల్లి రోడ్డు నందున్న జయ విల్లయను గృహమునందు జూలై 2వ తేదీనుండియు ప్రారంభింపబడినది. చేరదలచిన తెలుగు విద్యార్థులు వెంటనే దరఖాస్తులను పంపుకొన ప్రార్థితులు.

ఆంధ్రవనతి గృహము.

C/o ఆంధ్రపత్రిక 7 తంబు కెట్టివీధి, మదరాసు.

వాతావరణ సితి.

1915 సం॥ జూలై నెల 20-వ తేది.

ప్రదేశములు.	జూలై 20 వేది, ఉదయము 8 గంటలముండు అంశములు	కడవిన 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.	
		ఉత్తర	దక్షిణ	కడవిన 24 గంటలలో 8 వ ఏలము మొ.	కడవిన 24 గంటలలో 8 వ ఏలము మొ.
గోపాలపురము	29.681	91.5	82.7	...	7.69 13.46
బాలేరు	29.682	91.8	80.4	...	13.59 10.13
కాకినాడ	29.681	88.7	79.6	...	10.98 10.24
బందరు	29.686	91.8	80.0	...	14.61 10.81
గుంటూరు	...	94.6	77.8	0.12	10.07 ...
నెల్లూరు	29.683	93.8	76.5	0.85	4.41 4.29
మద్రాసు	29.676	87.3	75.6	0.57	8.01 5.93
చెడలూరు	29.686	85.0	75.0	0.08	2.46 4.73
నాగపట్టణము	29.706	79.6	76.9	0.55	3.73 4.95
కొలంబా	29.788	83.1	75.6	0.02	31.37 32.13
తిరువనంతపురము	29.878	77.6	73.5	3.42	33.42 31.06
కొచ్చిక్	29.788	79.2	73.7	3.06	67.71 59.20
కల్లికోట	29.748	78.0	74.7	3.20	51.53 65.08
యంగళూరు	29.726	81.6	74.1	0.56	14.45 10.20
బొంబాయి	29.693	86.0	76.4	0.31	44.48 37.20
హైదరాబాదు	29.652	89.8	76.4	...	14.47 9.67
అనంతపురము	...	91.0	74.4	3.88	7.31 5.52
బళ్లారి	29.896	91.1	78.6	3.89	10.75 5.85
కర్నూలు	29.698	90.7	77.8	...	7.13 8.18
కడప	29.676	92.4	78.0	...	9.47 7.63
తెంగళూరు	29.710	80.4	66.9	0.88	15.63 11.12
కొడైకనాలు	22.681	61.4	54.3	0.02	15.43 17.22
ఉదకమండలము	22.910	62.8	54.0	1.16	25.71 21.75
కోయంబత్తూరు	29.785	85.6	71.5	...	8.14 6.53
వెల్లూరు	29.686	89.5	73.2	1.89	14.28 9.55
నెలము	29.716	84.8	74.0	...	12.87
తిరుచనాపల్లి	29.777	...	...	...	7.12
పుదుకోట	...	...	...	...	7.7.
మద	...	...	...	...	...

జూ బు లు

విశేషములకు సూచన.

విద్యాశాఖ, ఉపాధ్యాయుల కష్టములు:—సంతకము లేనందున ప్రకటింపబాలము.

స్వకానవైరాగ్యము:—సంతకము లేనందున ప్రకటింపబాలము

బందరు దసరాసంఘము.

ఆయా:

ఈనెల 18-న తేదీ ఆంధ్రపత్రికయందు బొంబయినండి “ఆంధ్రుడు” వ్రాసిన జాబుకు బందరు దసరాసంఘమువారు కృతజ్ఞులు. దసరా సమీపించుచున్నది. మామూలుప్రకారం దసరానువహింపవలయు జరుగుట కేయభ్యంతరము అందకపోవచ్చును. కాని గడచినసంవత్సరము క్రొత్తగ నేర్పాటుచేసిన కుస్తీ ప్రదర్శనవిషయమై ఎక్కువ ఆలోచించవలసియున్నది. నిరగు వ్యవధి చాలకపోవుటచే తగినంత ప్రకటనకు వీలులేక పోయినది. అక్కడికి మారు తెలిసినంతవరకు ఆంధ్రదేశము లోని ముఖ్యప్రదేశములకు నోటిసులను పంపియుంటిమి. కాని 5-5 గురుమాత్రమే వస్తామని వచ్చియుండిరి. ఈసంవత్సర మిట్లుంటిమియు ప్రయత్నము చేయుట అసంభవము. రాబోవు దసరానువహింపవలయును కుస్తీ ప్రదర్శనముగూడ జరుగుటకు నిశ్చయించితిమి. ఆంధ్రదేశములోని ప్రతివిద్యాధికును, ప్రతిపత్రికాపాతకును తమకు దెలిసిన వస్తామని సంకల్పింపి ప్రోత్సహించి సిద్ధముచేసి పంపింపుట ప్రార్థితులు.

ఈ సంవత్సరమున నిరగు కలిగిన చిక్కులను సంతకములను పంపు ప్రయత్నంబు వాటిని నివారించుట కేమిచేయవలయునో పాతకలు పత్రిక మూలముగాని ఉత్తముల మూలముగాని తెలియజేయుటకు ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆరుగురు వస్తామని వచ్చియెడల మూడుజరిగాజేసి మూడుపర్యాయములు జరిపింపదము. ఈ జరిగిలో గెలిచిన ముగ్గురిని తిరిగి ఒకరితో నొకరినొకటించి ఆఖరుకు తేలివారికి బహుమానమిచ్చుట ఆంగ్లేయపాతకాలలో చదువుకొనిన ప్రతి వానికని దెలిసినసంగతి. టెన్నిస్, బాడ్మింటన్ మొదలగు వ్యాయామపు పోటీలలో నెల్ల నిట్లుచేసెదర. కాని, నిరగు వచ్చిన వస్తామని ఒకరోజు కుస్తీపట్టిన తిరిగి వారమురోజులు వరకు కుస్తీపట్టుటకు వీలులేదని నిరాకరించి. వారు చెప్పిన సలహా ననుసరించియెడల 25 మంది వస్తామని వచ్చినయెడల నెలలకొలది కాలము వ్యర్థమగును. అట్లుచేయుటకు వ్యాయామ సంఘమువారికిగాని ప్రేక్షకులకుగాని మిక్కిలి కష్టముగా నుండును. ఈ విషయమై పత్రికాపాతకలు వస్తామని నాలోచించి ఎట్లుజేసినచాగుండునో తెలియజేయ ప్రార్థితులు ఈ సంగతి బహుమతిగూడ విపులముగనిర్వచుట ఏర్పాటు చేయవలసింది. కాన, విద్యాధికులందరు మృతిజెందుచున్న కష్టమునకు పురివింపజేసి కృతార్థు

తేల్చుటకు పరిష్కారపథము సకమానముల కాలమును గడపిన చెప్పవలసిందేమి? అట్టి కాలయాపనము గ్రంథకర్తలకు ద్వితీయ కష్టపాతకమగుచున్నది. బహుమతులకై చాతకపథులటుల నిర్మించుచున్న గ్రంథకర్తలలో కొందరాభాధంకులగుటాకటి. సకాలమున పర్యవసానమును తేల్చుకన్యల తమ ముఖిప్రాయములు “మందలివారిచే ప్రయత్నింప వలను పడవని తేలిక గ్రంథముల గ్రంథకర్తల కంపిజేయుటచే తమ గ్రంథములు ప్రకటింపజేయుగల్గు యాదరవుల గానక పతికరించి తమ కష్టమెల్ల సరణ్యులందన మయ్యెనని రోసి నిరుత్సాహులై గ్రంథరచనా కతూహలము కృష్టపక్ష చంద్రకళలటుల లోలోన ఊహించి తామంతకు రచించిన గ్రంథమునందలి వాత్సల్య మెల్ల నడుగంట గ్రంథమును క్రిమికీటకాదులపాలు గావించి తమ గ్రంథవామము నైనను లోక మెరుంగకుండజేయుట రెండవది. ఈ కావ్యదృవ్యమున మందలివారు గ్రంథకర్తల కత్నాహంబు గలిగించుటకు మాటుకష్టములు వాటిల్లజేయు సాధకముల గావించుచున్నారేమో యని భయము కలుగుచున్నది కాన మందలివారు గ్రంథకర్తలయందు దయతలచి యీ సారి యైన ఆంధ్రవామకు మన యీ కాలయాపనము గావించక పరిష్కారపథములను గ్రంథకర్తలకు సైవెంబరమా సాంధరము లోపున తెలియపరచి మహాభాగంబుగావించి ప్రార్థితులు. ఈ చిన్న చిన్న పథము మందలివారు నిరాకరింపరని కష్టముచున్నాడన.

భామభిమాని.

సూర్యోదయవర్ణన.

(కేర్తిశేషములైన కురుగంటి శ్రీరామశర్మగారు).

మ. మునులెల్లక దయప్రాతరాన్నిక చయం, బుకాదీర్చగాభక్తిస్వాదనమందాకిం గ్రుంజులాడజనం, బామందు శేషుడల రనిరావంబున గొల్లలంబియన న, య్యలెండ మామందు తూర్పున గానించుచున్న వారిని భగంబుల్ మోయ గాభర్తృదర్శనముక గోరువుజూలి మోమునదికా, నమ్మన కారాగృహమున కేవల్యుడియ్యుటయచున, ముల్ గానముల్ సేయ నొయ్యెన నెవ్వరూ గప్పి కొందువరకీ, యల్ నానలక పడవా

లని శోకంబున బ్రహ్మమారితమ వా, రల్ లేవకుండంగ న త్పనివాసంబులం జేర మేల్కొను పరం, ధామాహరిమేలుకో వనబాహు రఘురామ కృష్ణ యనుచుక, నై తాత్వికవాతముల్ జనగానీధుల వెంటబాతుచు మహి, చక్రంబు నొ పించువారనుచుకొంకక బాహులకు సా, యావారు వీరంచుతజ్జదునుకొనాదు కరాంకుడందుదిశలం, మాకొ దయంబంతన మృనికంటక బడుటొదనంచు మదిలో, మాహింబెకో నాగమాటనకొబోవనుకు ప్రణయ పతి వీడ్కొన్నట్టి చింతాభరం ముక్తతవాగ్దయబట్టి రాత్రిచనిపుత్ర సంగమకొదీర్చ ప్రాగ్వింతా రత్నము రక్తచేలము ధరిం, కణ గాంతిమై తెల్లవారజాండంబు తుమారలంబులు వ, హలోయక గ్రాల కేడ్చును రామంచు గ్రౌంచముల్ పరి నెట్టిటల్ గోరవారొగట్ట దిననాగుండ రుదించె సర్వదిశలక దీ, పుల్ గ్రసానింపుచుక.

కలకిరిలో కడునబ్బురము:—చిత్తూరిజిల్లా వాయిల్పాడుతాలూకా కలకిరిలో బహుకాలమునుండి యొక మహామృదీయుని గోరిగలరు. దాని చుట్టుప్రక్కల 80 గజముల వరకును నాగవారి విశేషముగ బలసి సమాధి కనబడుటలేదు. 2 మాసములక్రిందట నాగ్రామములో నొకనికి జబ్బుచేయగా ఆసమాధిలో పూడ్చబడిన మహామృదీయుని శరీర మాత్రనికి కలలో కనబడి నీవు నాసమాధిచుట్టుకు నాగవారిగొట్టించి సమాధికి మరొకరు చేయించినవో నీవ్యాధి కుమరు పరి చెప్పి ను ఆలోగి ఆప్రకారము చేయగా అతనిలోగము వడిరిగిది. ఈ సంగతి వెల్లడియై ఇప్పుడు ప్రతివారమునకు బుధవార గురువార శుక్రవారములలో జనులచటకు విస్తారముగావచ్చుచున్నాను. వారికోరికలు నెరవేరుచున్నవి. దానిమీద మహామృదీయు లోకగొప్పముత్సవముచేసిరి. ఆవుత్సవమునకు 5000 మంది వచ్చి ఆ గడు సమాధికి తలదీర్చుకొను కార్తీకదసు ఉన్న గోపురములు రెండు కడల వారఁబొందినవి. అప్పటినుండియు మాహాత్మ్యము కనబడుచు నీ యున్నది. 200 మైళ్లదూరము నండిగూడ ప్రజలువచ్చుచున్నారు. దయ్యములు పట్టనవాం ద్రవటికిరాగానే దయ్యములు వదలిపోవుచున్నవి దివికలన లైలవారికి బుద్ధవాద్రప చాల లాభము కలుగుచున్నది. అల్లులు జరుగకుండచేయుటకు పోలీసువారికి చాలపరి గలిగి యున్నదని కలిగినందు యొకర వ్రాసిరి.

The Fascinating Perfume OTTO DILBAHAR (REGD)

ఆందరి మనస్సును రమింపజేయు

ఆటో దిల్ బహారు

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముండునట్టి ఆపూర్వవాసనమును కలదు. ఆలోకనలో సారాయి మొదలగువాటియొక్క సంబంధము బొత్తుగాలేదు చేతిగుడ్డలోగాని చొక్కాను వైతగాని 2-3 చుక్కలు విడిచివంతట ఒక సందనవనము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖయిన వాసనను ఆభరించిన వచ్చునో అంతకంతభరింతురు. ఇతర వాసనలు యేవేయిండినా యీ ఆటోదిల్ బహారు యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసివంపుడు.

- వెల 1/2 డ్రాము 1-కి రూ. 0-8-0
- ,, 1 డ్రాము 1-కి ,, 0-12-0
- ,, 1/2 అవున్సు 1-కి ,, 2-0-0

ట్రాన్స్ మిల్ట్రహార్ సుగంధకాన్లు ఒకటికి వెల 0-1-0.

ట్రాన్స్ మిల్ట్రహారును పేరును పరిశ్రీవి తీయవలెను. ఈసుగంధ ద్రవ్యములు ప్రతి మహారుకల

నకు, అట్లు కొరకయెడల సోల్ విజెంటు

కొ కెమిల్ కంపెనీ, నెం 15th జూమారుసీరు, బొంబే

99, నైనుబార్ రోడ్, పూలంగడిసూపం, మద్రా

వింసజే కది

శుభ్రము!

గుణవర్ధకము!!

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు లోకవిఖ్యాతమైన మందు. ప్రాథమిక దశలో వడిశముగకు అమృతాంజనమునుపయోగించిన యెడల శోషము పెద్దదయి తరువాత ఉబ్బింపుము క్రింద దించుకడిశముగకును ఉబ్బింపును నకును అంత సంబంధము గలదు పరిశీలించుము.

ద్రవీయింట్ల నుండిదగిన చవుకయైన వైద్యసహాయము ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున కారోగ్యము కలిగించును. చక్కనిదబ్బి సహా సీసా -కి 0-8-0 లు. అమృతాంజనము డిపో, 6 తంబు శెట్టిపేధి, వదరాన్.

3కి విధముల బహుమతులతో 15 తులములుగల డబ్బీ 1కి రూ 1-0-0 తపాల ఖర్చులు 0-3-0

రిజిస్ట్రేషన్ చేయబడిన

“శకుంతలా”

వెండ్రుకలు పెరుగు సుగంధము.

ఇందలి రమణీయమగు వాసన చెప్పవలసి గాదు. తలకు చరిమి దవ్వకొనిన ఇరుగు పొరుగు యిండ్లకు కూడా వాసన యుహ యించును. వెండ్రుకలను పెరుగ నిచ్చును. మెదడునకు చలువ జేయును. కండ్లకు చల్లదనము నిచ్చును. కొందరు ప్రోత్సాహ పరిచినందున ఈచమరును స్పెషల్ గా మనోహరమగు వాసన ద్రవ్యముల చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది డబ్బీలు విక్రయించి యోగ్యతా పత్రములు పొందియున్నాము.

86 బహుమతుల వివరం:— స్త్రీజాతములలో ధరించు కోళ్ళపుష్ప 1, దంతపురువ్వ 1, నుఖముచూచు అద్దము 1, జర్మనురు కాటుకబరికె 1, వాసనసోపుబిళ్ళ 1, పెరక 86 బహుమతులు

తంబూలమాత్రము 22, కొండచిలుకలు 6, కార్ శేవన్ బ్రూచి 1, పురుగుదబ్బి 1, అత్తరుబిళ్ళ 1, పెరక 86 బహుమతులు

త్వరపడుము!

కొద్దిపాటులే గలవు!

మంచినసుయము!

విరోపాఖండ యుద్ధచరిత్రము

(మొదటిభాగము సిద్ధమైనది.) ధర 8 ఆణాలు మాత్రమే. పోస్టేజి సహా 0-10-0.

ఈ యుద్ధచరిత్రము అందరికీ తెలియునట్టి సులభతెలిసి తేటతెలుగున వ్రాయబడియున్నది. మా ప్రకటన కలెజీ భేదములేక ప్రకటించుకొనుచు, ఆగ్రహప్రతిక ప్రతిబింబరూపముగ ముద్రించిన పుస్తకమిది కాదు. ఇతరులు ప్రపంచరంగముమీది లోకమునకు పంపిణీయై యుద్ధమని విక్రయించు అబద్ధ గంధము కాదు. “నిజము గా విరోపాఖండమున” జర్మని మొదలగు వారికి గలగు యుద్ధమునంతయు వివరించి వ్రాసియున్నది. ఈ యుద్ధ కారణములను అందరు చక్కగా తెలుసుకొనుట జర్మని యుత్పత్తి మొదలిప్పటికరకు జరిగినవిషయములను దున్నవి. విరోపాయుద్ధము జరుగుటకు సరియైన కారణము తెలుగుగారు వారు ఈ మొదటి భాగమునందు వెలుపబడిన యీ ప్రకరణముల శ్రద్ధతో జదివితీరవలెను.

జూని, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రియా హంగేరీల నిర్మాణము గతతాబ్దమున విరోపాలో గలిగిన మార్పులు, జర్మని యొక్కాధిపత్యము స్థాపించుట, ఇటలీ యొకమత్యమందిన వింత ఆస్ట్రియా ఏకాధిపత్యములో మాటుబాటులు. జర్మని యొక్కాధిపత్యము ఈత్రువలకుండుట అధికారవిజృంభణము, రాణువమదము. గ్రేటు బ్రిటన్ జర్మనియుచేసిన పోటాపోటీలు. బాల్కన్ టర్కీ-యొద్దముల ఫలితములు. విరోపా సార్వభౌముల యుద్ధప్రయత్నములు ఆస్ట్రియా యుద్ధరాజు నుండిన తెలుక సార్వభౌముల యుద్ధప్రయత్నములు సార్వభౌములాలంభించిన మహాయుద్ధవిన్యాసములు గలవు. ఎల్లా చరిత్రను నింకటిపులముగా నిజకారణ సహితముగా నెవరును నిదివరకు వ్రాయలేదని నొక్కిచెప్పగలము పుస్తకమున దీని చదివినవారి కీ విషయముల సత్యాసత్యములు తెలియును. ఇందులో 80 చిత్రాణి—

1. ధూమ్రోత్పత్తిములు, 120 పుటల విషయము నున్నవి. ఈ పుస్తకమును గోరువా

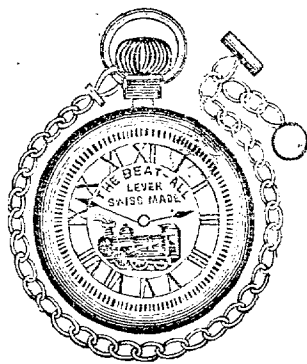
మొదల తెలుక విత్తిమ్యాభిగములు వెలువడుచుండును. ఇందులో ఆర్డు

మును చిరునామా:— సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ

అమెరికన్

నూతనముగా వచ్చి యున్నది.

బీట్ ఆల్ వాచ్

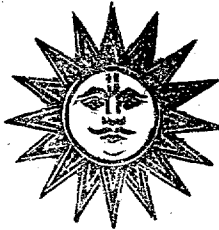

ప్రసిద్ధమైన యింజన్ మార్కుగలది. పేరుపొంది శ్రీశకుపనిశో చేయబడినది తమిళనాడు వీగముకూడ తన్నది 2 హను:దర్శమైనది. మిగుల శ్రేష్ఠమైనది. దారికరణముచేర్చి పే యే బహుమానములేదు. బహుమానముల కన్నా పెడి యారముయొక్క పనిని చూచి సంతోషించండి.

సుందరమైన వాచిగొలుసు లేక సుందరమైన వాచిపెట్టెసమేతము వెల రు. 2-12-0 మాత్రమే. బి. ఆర్. వెంకటరమణ అండు కంపెని, నెం. 7, కోవ వెంకటాచలయ్యర్ సందు, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

కంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమాస్కము గమనింపుడు. కరస్పాండెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెని. 21, హమ్మంబిడి, బొంబాయి.

టూనికులకురాణి.

మదనమంజరి మాత్రము.

ఇది రక్తమును శుద్ధిచేయుటయందును వర్ధింపుటయందును నపులసకత్యము స్పష్టపరితము మొదలగు వ్యాధులను పోగొట్టుటయందును సదతిక నరములకు బలము నిచ్చుటయందును సాటిలేనిది.

40 మాత్రలుగల డబ్బీ క్రయము రూ 1-0 0

రాజవైద్యనారాయణజీ కేశవజీ

20 చినాబజార్ రోడు మద్రాసు.

ఇంగ్లీషు మెయిల్ లీవరుగడియారం

యల్లవారున్న యెదురుమాన్తాయుండిన ఇంగ్లీషులీవరు గడియార మిది.

మునుచే